

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
UGDYMO SISTEMŲ KATEDRA

Šarūnė Erlickaitė
Švietimo kokybės vadybos magistratūros studentė

**INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAS ANGLŲ KALBOS
MOKYMO(SI) PROCESSE: SITUACIJOS ANALIZĖ UGDYMO KOKYBĖS
ASPEKTU**

Magistro darbas

Mokslinis vadovas
Doc. dr. R. Vilkonis

Šiauliai, 2014

Darbas originalus.....Šarūnė Erlickaitė
(studento parašas)

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
SUMMARY	4
ĮVADAS.....	6
1. ŠVIETIMO KOKYBĖS TOBULINIMAS INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ ASPEKTU	10
1.1 Švietimo kokybė ir jos tobulinimas	10
1.1.1. Švietimo kokybės samprata.....	11
1.1.2. Mokymo(si) kokybė ir jos tobulinimo veiksniai	12
1.2 Informacinių technologijų diegimas švietimo sistemoje	14
1.3 Informacinių technologijų naudojimo kompetencijos ugdymas(is) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo procese	21
1.4 Informacinių technologijų taikymas tobulinant bendrojo lavinimo mokyklos mokinių anglų kalbos mokymosi kokybę	26
2. INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMO ANGLŲ KALBOS MOKYMO(SI) PROCESĖ SITUACIJOS ANALIZĖS TYRIMAS.....	30
2.1 Tyrimo metodika ir organizavimas.....	30
2.2 Tyrimo imties charakteristika.....	32
2.3 Tyrimo rezultatai	34
IŠVADOS.....	51
REKOMENDACIJOS	53
LITERATŪRA	54
PRIEDAI	59

SANTRAUKA

Šarūnė Erlickaitė

INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAS ANGLŲ KALBOS MOKYMO(SI) PROCESĖ: SITUACIJOS ANALIZĖ UGDYMO KOKYBĖS ASPEKTU.

Magistro baigiamasis darbas. Mokslinis vadovas doc. dr. R.Vilkonis. Šiaulių universitetas, Ugdymo sistemų katedra. Šiauliai, 2014m.

Magistro darbo temos aktualumas. „Šiandienis pasaulis neįsivaizduojamas be kompiuterio, be interneto ir kitų įrankių bei technologijų. Mokykloje informacinės komunikacinės technologijos (IKT) gali tapti puikiu pagalbininku mokytojui daugelyje veiklų.“ (R. Rudzinskienė, D. Kelesnikienė ir kt. 2010, p.66)

Informacinė visuomenė akcentuoja žmonių veiklą, bendravimą, kuris turėtų būti grindžiamas aukšto lygio informacinių technologijų galimybėmis, todėl švietimo misija - žmogaus socializacija bei prisitaikymas gyventi nuolat kintančiomis sąlygomis. Panaudojant informacijos komunikacines technologijas mokymosi procese, būtina užtikrinti reliatyvų ryšį tarp žmogaus ir elektroninės informacijos, t. y. ieškoti mokymosi situacijų, kurios skatintų individualų supratimą bei mokymosi kokybę. V. Danieliūtė (2013).

Tyrimo objektas. IKT priemonių panaudojimo galimybės anglų kalbos pamokose.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti informacinių komunikacinių technologijų taikymą anglų kalbos mokymo(si) procese ugdymo kokybės aspektu.

Tyrimo metodika. Darbą sudaro dvi dalys: pirmoje analizuojama švietimo kokybės samprata ir tobulinimas, mokymo(si) kokybė ir jos veiksniai, informacinių technologijų diegimas švietimo sistemoje, pedagogų IKT kvalifikacijos tobulinimo procesas ir informacinių technologijų taikymas tobulinant bendrojo lavinimo mokyklos mokinių anglų kalbos mokymo(si) kokybę. Antroje dalyje pateikiami atlikto tyrimo rezultatai, analizuojantys Mažeikių r. mokyklų anglų kalbos mokytojų galimybę panaudoti IKT mokant(is) anglų kalbos ugdymo kokybės aspektu.

Išvados. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad mokyklose anglų kalbos mokytojai noriai priima informacinių komunikacinių technologijų diegimą švietimo sistemoje. Jie yra suinteresuoti IKT naudojimui pamokų metu gerinant ugdymo kokybę. Tačiau pastebima, kad ne visiems anglų kalbos pedagogams yra suteikiama galimybė pasinaudoti novatoriškomis technologijomis dėl mokykloje esančių informacinių technologijų resursų. Taip pat paaiškėjo, kad ne visi pedagogai turi galimybę ar interesą informacinių komunikacinių technologijų kvalifikacijos tobulinimui dėl finansinių išteklių ar vykdomų seminarų, apmokymų geografinės padėties.

SUMMARY

By Sarune Erlickaite

APPLICATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES TO THE PROCESS OF TEACHING AND LEARNING OF THE ENGLISH LANGUAGE: THE ANALYSIS OF THE SITUATION IN THE ASPECT OF THE QUALITY OF EDUCATION

Master's thesis. Scientific supervisor Assoc. Prof. Dr. R.Vilkonis. Šiauliai University, Department of Educational Systems. Šiauliai, 2014

The relevance of the topic of the Master's Thesis. “Today’s world is inconceivable without a computer, the Internet and other tools or technologies. They are used by every citizen of the information society, only differently. Depending on the enthusiasm, creativity of a teacher, on the possibilities and a wish to learn, **Information and communications technology (ICT)** can become a perfect assistant in many activities“. (R. Rudzinskiene, D. Kelesnikiene and others, 2010, p.66)

“ Information society emphasizes the activity of people, their communication which should be based on the possibilities of high level Information technologies, that is why the mission of education is a person’s socialization and adaptation to live in constantly changing conditions. Using the ICT in the learning process, it is necessary to ensure the relative connection between a person and electronic information, i.e. look for the learning situations which would stimulate individual understanding and the quality of learning“. V. Danieliute (2013)

The object of the research. The possibilities of using the ICT tools in the English lessons.

The purpose of the research. To analyse the situation of the application of Information and communications technologies to the process of teaching and learning of the English language in the aspect of the quality of education.

The methodology of the research. The Thesis consists of two parts. In the first part there are such questions analysed, as the conception and improvement of the quality of education, the quality of teaching and learning and its factors, the installation of the Information technologies into the educational system, the process of the improvement of teachers’ ICT qualifications and the application of Information technologies improving the quality of the teaching and learning of English of the students at a secondary school. In the second part there are provided the results of the research which analyse the possibility of the English teachers at schools to apply the ICT while teaching and learning the English language in the aspect of the quality of education.

Conclusions. The results of the research revealed the fact that English teachers at secondary schools willingly accept the installation of the Information and communications technologies into the educational system. They are interested in using the ICT at lessons for improving the quality of education. However, it is observed that not all English teachers are given the possibility to use

the innovative technologies because of the resources of Information technologies which are at school. It also turned out that not all teachers have the possibility or interest to improve their ICT qualifications because of financial resources or the geographical position of conducted workshops and trainings.

IVADAS

Aktualumas. Anglų kalba tampo nepaprastai populiari visose Europos valstybėse. Galima teigti, kad anglų kalba tampa pasauline kalba. Ji itin svarbi Lietuvai tapo, kai buvome pripažinti Europos Sąjungos nariais, nes atsivėrė keliai į Europą, kur anglų kalba neišvengiamai reikalinga. Kalbos išmokimas yra sudėtingas dalykas. Viena pagrindinių mokyklos funkcijų yra paruošti vaikus bendravimo ir bendradarbiavimo ne tik lietuvių bet ir užsienio kalbomis. Anglų kalba buvo pradėta mokyti ir pradinėse klasėse, siekiant palengvinti integravimąsi į naujos kalbos pažinimą vyresnėse klasėse. Vadovaujantis ES kalbų politikos ir Lietuvos valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 m. nuostatomis siekiama, kad kiekvienas pilietis be gimtosios kalbos mokėtų dar dvi užsienio kalbas ir pradėtų jų mokytis ankstyvame amžiuje.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (2006) straipsnyje teigiama, kad Europoje pastebima bendra tendencija ankstinti užsienio kalbos mokymo pradžią ir mokyti daugiau nei vienos užsienio kalbos. Tuo tarpu Lietuva yra vienintelė šalis ES, kur privalomam užsienio kalbos mokymui pradinėje mokykloje per metus skiriamų valandų indeksas trigubai mažesnis nei kitose šalyse.

XXI amžius priklauso informacinei visuomenei. Viskas aplink mus keičiasi ir tobulėja kasdien. Aplinkos kitimui didelę įtaką turi ir informacinių technologijų atsiradimas. Visuomenė privalo prisitaikyti prie pakitimų tam, kad liktų įdomūs ir patrauklūs vartotojai. V. Bijeikienės, D. Pundziuvienės ir L. D. Zutkienės (2012) atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad gyvenimas šiuolaikinėje informacinėje ir žinių visuomenėje skatina taikyti technologijas kasdieninėje veikloje net tuos, kurie iš pradžių buvo skeptiškai nusiteikę IKT atžvilgiu. Taip pat tyrimo rezultatai parodė, kad šiuolaikiniam pedagogui technologijos suteikia galimybę greitai ir lengvai surasti naujausios informacijos, paruošti įdomių ir novatoriškų pamokų planus ir turinį taip pat tobulinti savo kompetenciją dėstomo dalyko srityje bendraujant ir bendradarbiaujant su kolegomis Lietuvoje ar užsienyje.

Švietimas taip pat priverstas priimti tam tikrus natūraliai kintančius veiksnius. Kaip teigia V. Danieliūtė (2013), informacinėje visuomenėje mokymosi visą gyvenimą idėją sąlygoja sparti gyvenimo būdo kaita, kurią lemia technologijų taikymas ir naujos socialinio gyvenimo organizavimo formos. Mokykla kaip mokymo institucija turi mokyti gyventi sparčiai besikeičiančioje realybėje. Mokslo ir technikos vystimasis pažengė tiek toli, kad iš esmės keičiasi visuomeninis gyvenimas ir vienokie ar kitokie pokyčiai tampa nuolatiniu reiškiniu. Informacinė visuomenė akcentuoja žmonių veiklą, bendravimą, kuris turėtų būti grindžiamas aukšto lygio informacinių technologijų galimybėmis, todėl švietimo misija - žmogaus socializacija bei prisitaikymas gyventi nuolat kintančiomis sąlygomis. Panaudojant informacijos komunikacines technologijas mokymosi procese, būtina užtikrinti reliatyvų ryšį tarp žmogaus ir

elektroninės informacijos, t. y. ieškoti mokymosi situacijų, kurios skatintų individualų supratimą bei mokymosi kokybę.

„Šiandienis pasaulis neįsivaizduojamas be kompiuterio, be interneto ir kitų įrankių bei technologijų. Jas naudoja kiekvienas informacinės visuomenės pilietis, tik įvairiai. Mokytojas – ne išimtis. Priklausomai nuo mokytojo entuziazmo, kūrybiškumo, nuo galimybių ir noro mokytis, informacinės ir komunikacinės technologijos (IKT) gali tapti puikiu pagalbininku daugelyje veiklų.“ (R. Dudzinskienė, D. Kelesnikienė ir kt. 2010, p.66)

Temos iširtumas. Vienas iš būdų sužinoti kiek populiarus IKT taikymas anglų kalbos pamokose yra atlikti esamos situacijos analizę. V. Bijeikienės, D. Pundziuvienės ir L.D. Zutkienės (2012) atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad mokytojai teigiamai vertina IKT taikymą integruoto kalbos ir dalyko mokymo procese dėl technologijų suteikiamų galimybių. Nors tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad kai kurie mokytojai neturi pakankamai patirties, taikant įvairius IKT teikiamus metodinius sprendimus, tačiau dauguma respondentų inovatyvias technologijas sieja su galimybėmis pajvairinti mokymo metodiką ir tobulinti savo kaip IDKM mokytojų kompetenciją.

Merkys G., Urbonaitė - Šlyžiuvienė D., Balčiūnas S. ir kt. (2007) statistinio tyrimo apie IKT taikymą ugdyme (SITES 2006 Lietuva) teigia, kad Lietuvos mokyklos daugiau ar mažiau aprūpintos kompiuteriais, todėl pedagogai net ir neturintys kompiuterio namuose, gali juo padirbėti mokykloje. 64% pedagogų teigė, kad bent vieną kartą per savaitę jie naudojami mokykloje esančiais kompiuteriais ne pamokų metu. Todėl kyla tokie **probleminiai klausimai**:

1. Ar pakankamos galimybės naudotis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis, siekiant užtikrinti geresnę anglų kalbos mokymo(si) kokybę bendrojo lavinimo mokyklose?
2. Ar anglų kalbos mokytojai naudoja IKT pamokų metu siekiant užtikrinti ugdymo kokybę ir ar jiems yra suteikiama pakankamai galimybių naudotis informacinėmis technologijomis darbo kabinete?

Tyrimo objektas. IKT priemonių panaudojimas anglų kalbos pamokose.

Tyrimo hipotezė. Tikėtina, kad IKT taikymui ugdymo procese siekiant užtikrinti geresnę anglų kalbos mokymo(si) kokybę, mokytojui nėra suteikiama pakankamai galimybių.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti informacinių komunikacinių technologijų taikymo anglų kalbos mokymo(si) procese situaciją ugdymo kokybės aspektu.

Tyrimo uždaviniai:

1. Remiantis Lietuvos ir užsienio mokslinės informacijos šaltinių analize atskleisti informacinių komunikacinių technologijų diegimo ir taikymo situaciją švietimo sistemoje.

2. Išanalizuoti IKT taikymo galimybes anglų kalbos mokymo(si) procese.

3. Atskleisti IKT panaudojimą anglų kalbos mokymo(si) procese ugdymo kokybės aspektu.

Tyrimo metodologija. Analizuojant informacinių ir komunikacinių technologijų pritaikymo galimybes anglų kalbos mokymo(si) procese, remiamasi humanistinėmis nuostatomis, kurias nagrinėjo A. Maslow (1987), C. Rogersas (1997). Pasak A. Maslow, kuris pateikia poreikių teorijos koncepciją, kurioje pagrindinis žmoniškąją prigimtį apibūdinantis faktas – tai, kad žmogus yra gyvenanti būtybė, kuri nuolat kinta ir pati tai sugeba suvokti. A. Maslow taip kaip ir C. Rogersas, stengiasi apibrėžti optimalų žmogaus prisitaikymą. (D. G. Myers 2000, p.488-489)

Metodai:

1. Teoriniai: Mokslinės literatūros ir kitų informacijos šaltinių analizė.

2. Empiriniai: pedagogų anketinė apklausa

3. Kokybinio tyrimo atviro klausimo duomenų analizė.

4. Microsoft Excel kompiuterinė programa naudota duomenims apdoroti bei paveikslams pateikti

Tyrimo imtis ir organizavimas. Tyrimui įgyvendinti pasirinktas duomenų rinkimo metodas – anketinė apklausa. Anketa skirta bendrojo lavinimo mokyklų anglų kalbos mokytojams, siekiant išsiaiškinti jų požiūrį į IKT taikymą savo pamokose bei nustatyti panaudojimo galimybes. Anketos buvo pateiktos tiesiogiai atvykus į mokyklą bei siunčiant anketas elektroniniu paštu.

Tyrimas buvo vykdomas 2013m. gruodžio mėnesį, jo metu buvo išdalinta 73 anketos, sugrįžo 67. Visi tyrime dalyvavę respondentai savanoriškai sutiko dalyvauti apklausoje.

Tyrimo etapai: Atsižvelgiant į empirinio tyrimo struktūrą tyrimas buvo įgyvendintas šiais etapais.

1. 2012m. lapkričio – 2013m. lapkričio mėn. buvo atliekama informacijos paieška mokslinės literatūros šaltiniuose, informacijos atranka, apibendrinimas.

2. 2013m. lapkričio mėn. tyrimo instrumento rengimas (žr. 1 priedas) t.y anketos rengimas.

3. 2013m. gruodžio mėn. tyrimo duomenų rinkimas.

4. 2013m. gruodžio mėn. tyrimo duomenų analizė.

5. 2013m. gruodžio – 2014m. sausio mėn. tyrimo rezultatų apibendrinimas ir išvadų, rekomendacijų rengimas.

Darbo naujumas/ reikšmingumas. Pastaruoju metu vis daugiau tyrėjų didelį dėmesį skiria kalbų, informacinių ir komunikacinių technologijų mokymo analizėms. Šiandieninė visuomenė atvira pokyčiams, nuolat siekia tobulėti. Diegiant informacines technologijas mokykloje,

pagrindine jų dalimi turi tapti informacinių technologijų naudojimas ne tik anglų kalbos, bet ir įvairių dalykų mokyme(si). Tarptautiniai tyrimai rodo, jog moderniosios ugdymo priemonės gali pagerinti mokymą ir mokymąsi: informacijos ir komunikacijos technologijos priemonių taikymas ugdymo procese gali turėti reikšmingos teigiamos įtakos moksleivių rezultatams, nuostatoms bei jų bendravimui. Pasak Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (2005), tikslingai naudojamos IKT gali padėti mokytis kalbų.

Šiame darbe nustatyta anglų kalbos mokytojų galimybės naudotis IKT priemonėmis pamokose. Remiantis mokslinės literatūros analize, sudarytas tyrimo instrumentas, padėjęs nustatyti anglų kalbos mokytojų galimybe naudoti IKT pamokose siekiant efektyvaus ir kokybiško rezultato. Remiantis gautais rezultatais, parengtos rekomendacijos.

Darbo struktūra. Santrauka lietuvių ir anglų kalba, įvadas, 2 skyriai: įvadas, pirmas skyrius, kuriame apžvelgiama teorinė medžiaga, antrame skyriuje pristatomi ir aptariami atlikto tyrimo rezultatai, išvados, pateikiamos rekomendacijos, literatūros sąrašas, 1 priedai. Tyrimo duomenis iliustruoja 2 lentelė, 16 paveikslų. Prieduose pridedama anketa.

Santrumpos

IKT – informacinės komunikacinės technologijos

IT – informacinės technologijos

ECDL – Europos kompiuterinio vartotojo pažymėjimas

IDKM – integruotasis dalyko ir kalbos mokymasis

1. ŠVIETIMO KOKYBĖS TOBULINIMAS INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ ASPEKTU

1.1 Švietimo kokybė ir jos tobulinimas

V. Vaicekauskienė (2012) pateiktoje analizėje „*Valstybinė švietimo strategija 2013-2022 m.: tikslai, problemos, tobulinimo kryptys*“ teigia, kad šalies švietimo sistemai šiuo metu kyla ir unikalūs, nacionaliniai, su jos raidos ypatumais ir valstybės tikslais susiję uždaviniai, ir tokie uždaviniai, kuriuos sprendžia visos modernios visuomenės. Unikalieji uždaviniai – modernios tautos tapatybės, savigarbos ir saviklio ugdymas, pedagoginio darbo prestižo ir kokybės didinimas, prisitaikymas prie sparčios demografinės kaitos (vaikų skaičiaus mažėjimo, visuomenės senėjimo, emigracijos). Panašus į kitų valstybių uždavinys – įveikti švietimo sistemos inerciją pertvarkant tradicinius ugdymo, mokymo, studijų organizavimo būdus į lanksčius, atitinkančius šiuolaikinius mokymosi tikslus ir technologijų lygį, tinkamus kiekvieno asmens mokymuisi visą gyvenimą. Tai verčia įgyvendinti ne tik atskirų švietimo sričių, bet ir visuotinius sisteminius pokyčius.

Kaip teigiama, formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcijoje (2008), švietimo kokybės užtikrinimas yra visuma priemonių, skirtų pageidaujamai (sutartai, nustatytai) formaliojo švietimo kokybei pasiekti ir formaliojo švietimo tobulinimui skatinti. Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimą sudaro trys veiklos sričių grupės: *kokybės sampratos kūrimas, kokybės vertinimas, kokybės gerinimas*. Konkretizuojant bendrąjį formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo modelį sukuriama kokybės užtikrinimo sistemos, apimančios strategijas, procedūras, taisykles, vertinimo priemonės ir kt. Jos gali būti trijų lygmenų: *nacionalinio, regioninio (apskritis ar savivaldybės), švietimo įstaigos ar kito švietimo teikėjo*.

Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo bendrieji principai:

- visuotinumumas – užtikrinant kokybę dalyvauja visi švietimo teikėjai ir švietimo valdymo subjektai;
- pažangumas – inovacijų ir pozityvios kaitos skatinimas pasirenkant kokybės užtikrinimo būdus ir priemones;
- nuoseklumas – kokybės užtikrinimo tikslų, principų ir priemonių dermė.

Kaip teigiama Švietimo ir mokslo ministerijos paremtame straipsnyje (2013) apie švietimo kokybę, technologijų revoliucija, ypač informacinių technologijų srityje, didina reikiamybę spartinti gyvenimo tempą, žinių ir idėjų sklaidą. Tai ne tik suteikia galių individams, bet ir kelia tam tikrų grėsmių visuomenės saugumui. Todėl sprendžiant minėtas problemas švietimui keliamas uždavinys užtikrinti kokybišką švietimą kiekvienam piliečiui, neatsižvelgiant į jo socialinę ekonominę padėtį, amžių, gyvenamąją vietovę ir tautybę. Todėl būtina, kad švietimo sistema darniai funkcionuotų, teikiamų paslaugų kokybė gerėtų.

Tad nuolatinis švietimo kokybės tobulinimas svarbus ne tik siekiant ekonominės sėkmės, bet ir veiksmingo asmens kultūrinio, socialinio dalyvavimo bei noro užtikrinti, kad piliečiai galėtų gyventi visavertį gyvenimą.

1.1.1. Švietimo kokybės samprata

Pasak M. Barkauskaitės, R. Bruzgelevičienės (2004), švietimo kokybė – tai požymių visuma, kuri leidžia spręsti, kaip švietimo įstaiga, švietimo sistema ar atskiri jos posistemiai vykdo savo paskirčiai būdingus nacionalinius ir regioninius tikslus, atitinka ugdytinių/klientų poreikius, Europos Sąjungos, pasaulio šalių švietimo tendencijas, siekia naujovių ir nuolatinio tobulėjimo esamomis sąlygomis ir geba tas sąlygas gerinti.

V. Vaicekauskienė (2012) pateiktoje analizėje „*Valstybinė švietimo strategija 2013-2022 m.: tikslai, problemos, tobulinimo kryptys*“ teigia, kad švietimo kokybę lemia daugelis tarpusavyje susijusių veiksnių: švietimo valdymas ir finansavimas, ugdymo turinys, pedagogų kompetencija, infrastruktūra, organizacijos kultūra. Siekiant gerinti ugdymo, mokymosi, studijų kokybę reikalingos ilgalaikės, kryptingos, kompleksinės tarpusavyje suderintos priemonės.

R. Gadeckienė (2007), remdamasi R. Ališausku (2000b) teigia, kad bendriausia prasme švietimo kokybe laikytini švietimo klientų (švietime dalyvaujančių asmenų, visuomenės), profesionalų (pedagogų, švietimo įstaigų vadovų, švietimo valdymo lygmenų specialistų, švietimą aptarnaujančios infrastruktūros specialistų, mokslininkų) ir politikų sutarimai dėl švietimo tikslų (vertybių, modelių, kurių įkūnijimo siekiame), jų siekimo būdų (kaip, kokiais ištekliais, darbų pasiskirstymas ir jų atlikimo laikas ir pan.) ir pasiekimų įvertinimo kriterijų (laukiamų rezultatų) bei sutartinių tikslų pasiekimo laipsnis.

Ž. Bučinskaitė (2011) remdamasi L. Harvey ir D. Green teigia, kad aukštos kokybės samprata akademinėje bendruomenėje turi daugybę reikšmių. Jų tarpe aktualios šios reikšmės:

- *kokybė kaip tobulėjimas*, kokybės samprata, siekianti nuolatinio tobulėjimo, veikimo be klaidų, veiksmai atliekami iš pirmo karto be klaidų.
- *kokybė kaip aukščiausias lygis*, tai tradicinis požiūris, raginantis siekti tobulybės ir tapti „geriausiu“.
- *kokybė kaip kaita*, pabrėžia asmenybės tobulėjimą: aukštoji mokykla studentams privalo suteikti žinių, įgūdžių, kurie reikalingi gyvenant informacinėje žinių pilnoje visuomenėje. Todėl tikimasi, kad kokybė aukštojo mokslo institucijoje bus tuo aukštesnė, kuo palankesnės sudarytos sąlygos studentui keisti savo požiūrius, lavinti įvairius sugebėjimus;
- *kokybė kaip nepriekaištingas standarto atitikmuo*, reikalaujantis aiškių standartų, kažko tai siekti.

- *kokybė kaip atitiktis tikslams*, kokybė turi būti konkretizuota, institucijos veiklos kokybė priklauso nuo to, kaip ji laikosi užsibrėžtos misijos ir įgyvendina nustatytus strateginius tikslus;
- *kokybė kaip pinigų, vertė* atsakomybė už teisingai panaudotus institucijai skirtus pinigus.

Kaip teigiama Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme (2011), švietimo kokybės samprata kuriama visuomenės, švietimo dalyvių ir švietimo valdymo subjektų.

A.Valantinas (2012) pastebi, kad švietimo kokybę galima vertinti keliais požiūriais: tėvų, pedagogų, paties vaiko, kurie, nors ir būdami šiek tiek skirtingi, tačiau daro įtaką švietimo kokybės sampratai.

Apibendrinant galima teigti, kad apibrėžti švietimo kokybės sampratą nėra paprasta, kadangi į ją žvelgti ir ją vertinti galima iš kelių pozicijų: tik iš pedagogų, tiek iš tėvų, tiek ir iš pačių vaikų pusės. Kokybės sampratą švietimo sistemoje galima suvokti nevienareikšmiškai. Kokybė gali būti suvokiama kaip tobulėjimas, kaip kaita ar kaip nepriekaištingas atitikimas standartams.

Švietimo sistemoje svarbu išsiaiškinti veiksnius, gerinančius mokymo(si) kokybę.

1.1.2. Mokymo(si) kokybė ir jos tobulinimo veiksniai

V. Vaicekauskienė (2012) pateiktoje analizėje „*Valstybinė švietimo strategija 2013-2022 m.: tikslai, problemos, tobulinimo kryptys*“ teigia, kad besimokanti visuomenė – tai visuomenė, kurioje kiekvienas asmuo mokosi visą gyvenimą: nuolat atnaujina savo žinias ir gebėjimus atsižvelgdamas į kintančias gyvenimo aplinkybes ir ateities iššūkius. Mokymasis yra svarbiausia tokios visuomenės vertybė ir veikla. Mokosi ne tik asmenys, bet ir organizacijos. Mokomasi įvairiomis formomis ir būdais, taigi mokymasis nebesiejamas su konkrečia vieta – jis tampa gyvenimo būdu. Formaliojo švietimo vaidmuo mažėja, nes vis daugiau svarbos įgyja kitos mokymosi formos – neformalusis ir savaiminis mokymasis. Tokioje visuomenėje ugdomas žmogaus nusiteikimas mokytis visą gyvenimą ir gebėjimas mokytis savarankiškai. Svarbiausi besimokančios visuomenės aspektai yra šie:

- **mokymosi vertės pripažinimas** – suvokimas, kuo, kaip, kodėl mokymasis praturtina gyvenimą;
- **mokymosi tęstinumas** – nuolatinis ar periodiškai tęsiamas mokymasis ir profesinis tobulėjimas, išsilavinimo atnaujinimas;
- **gebėjimas mokytis**– asmenų ir organizacijų žinios apie informacijos šaltinius ir mokymosi būdus, gebėjimas planuoti, inicijuoti, organizuoti mokymąsi, taip pat

adekvatus savo gebėjimų, norų, poreikių suvokimas, mokymusi pagrįsto tobulėjimo ir karjeros planavimas, asmeninio meistriškumo siekis;

- **turtinga mokymosi infrastruktūra** – įvairius poreikius atitinkančių programų ir kursų pasiūla, teikiama įvairių įstaigų, mokymosi priemonių įvairovė;
- **lanksčios mokymosi rezultatų kaupimo ir pripažinimo sistemos**, kurios padeda asmeniui gauti naudą iš mokymosi, fiksuodamos augančią patirtį ir išsilavinimą;
- **žinių** kūrimas ir sklaida;
- veiklumo ir solidarumo **mokymasis**.

Pasak O. Damskio ir A. Razmantienės (2013), visose savivaldybėse daug dėmesio skiriama švietimo kokybei užtikrinti, tačiau tai daroma skirtingais būdais ir priemonėmis. Dažniausiai taikomi kokybės užtikrinimo būdai yra šie:

- mokyklų veiklos priežiūra (veiklos patikrinimai),
- mokyklų konsultavimas,
- švietimo stebėseną.

Švietimo kokybei užtikrinti svarbiausios švietimo veiklos sritys yra:

- mokinių pasiekimų vertinimas (ypač valstybinių brandos egzaminų),
- mokyklų konsultavimas,
- mokyklų veiklos įsivertinimas,
- mokyklų vadovų ir pedagogų kvalifikacijos tobulinimas.

Daugėja savivaldybių, kurios švietimo stebėseną atlieka pagal savivaldybės lygmens rodiklius:

Tačiau vertinant švietimo būklę savivaldybių specialistams aktualesni yra materialinių aprūpinimą, personalą, mokinių ypatumus ir mokymosi rezultatus apibūdinantys stebėsenos rodikliai.

Kaip teigia L. Dromantienė, R. Prakapas ir S. Nefachas (2011) Švietimo centro ataskaitose pateikiamas tik renginio vertinimas. Nustatyta, kad visose savivaldybėse mokytojai palankiai vertina minėto centro organizuojamus renginius:

- labiausiai vertina savo dalyko žinių gilinimui skirtus renginius ir renginius skirtus mokymo įgūdžiams tobulinti, naujiems mokymo metodams taikyti, mokymo proceso vadybai, mokinių pasiekimų vertinimui. Šiek tiek mažiau palankių vertinimų sulaukė renginiai, skirti pedagoginių įgūdžių, psichologinių žinių
- gilinimui ir renginiai skirti mokinių socialiniams įgūdžiams lavinti; mokytojai ateityje tobulindami savo kompetenciją norėtų kur kas didesnę dėmesį skirti psichologijos sričiai, vadybinio bei projektinio darbo kompetencijai.

V. Vaicekauskienė (2012) pateiktoje analizėje „*Valstybinė švietimo strategija 2013-2022 m.: tikslai, problemos, tobulinimo kryptys*“ teigia, jog tarptautiniai mokymosi pasiekimų tyrimai rodo, kad Lietuvoje jis orientuotas į vidutinius, daugumai mokinių pasiekiamus rezultatus, tuo tarpu aukštus mokymosi rezultatus pasiekiančių mokinių dalis yra maža. Be to, nevienoda įvairių pakopų mokyklų darbo kokybė: pradinio ugdymo pasiekimai vertinami gerai, tačiau paauglių – penkiolikmečių – pasiekimai yra gerokai žemesni už Europos šalių vidurkį. To priežastys greičiausiai yra sisteminės: nepakankama pedagogų kompetencija, metodinės pagalbos jiems stoka, nesistemingas kvalifikacijos tobulinimas ir išsilavinimo atnaujinimas, taip pat kai kurie mokyklų veiklos organizavimo ypatumai.

Apibendrinant būtų galima teigti, kad dažniausiai yra taikomi šie kokybės užtikrinimo būdai: mokyklų veiklos priežiūra (patikrinimai), mokyklų konsultavimas bei švietimo stebėseną.

1.2 Informacinių technologijų diegimas švietimo sistemoje

Informacinės ir komunikacinės technologijos (toliau IKT) vis labiau skverbiasi į įvairias visuomenės veiklos sritis. Šiuolaikiniai mokiniai moka dirbti su kompiuteriais, įvairiomis programomis, naršo po internetą, susiranda reikalingos informacijos, randa jiems reikiamos ir naudingos informacijos ne tik pamokoms, bet ir asmeninėms reikmėms patenkinti.

Žodis „informacija“ turi daug reikšmių. Pirmiausia išgirdę žodį „informacija“ suvokiame, kad bus perteikiamos kažkokios tai žinios, kurias galima įsiminti ir perduoti kitiems. Perduodama įvairiais būdais: žodžiu, radijo ar televizijos bangomis ar naudojant internetą, kompiuterį ar kitas priemones.

D. Virbickaitė (2005), savo magistriniame darbe informacijos technologijos sampratą ir komunikacijas, remiantis Weik (1996) žodynu pateikia tokius apibrėžimus kaip:

- *Informacijos technologija* - tai technologijos šaka, užsiimanti a) su žiniomis susijusios informacijos ir jos apdorojimo tyrimu bei taikymu; b) techninės programinės, įtaisytosios programinės (angl. firmware) įrangos bei su apdorojimu susijusių procedūrų kūrimu ir vartojimu.
- *Komunikacija* – 1. Mokslo ir technologijos (ar technikos) šaka tirianti duomenų pateikimo, perdavimo, aiškinimo (interpretavimo) ir apdorojimo procesus tarp asmenų, vietų ar mašinų neprarandant tiems duomenims priskirtųjų reikšmių. 2. Informacijos perteikimas tarp subjektų ir objektų - asmenų, vietų, procesų ir mašinų. 3. Informacijos perdavimas vienu ar daugiau kanalų tarp šaltinio ir imtuvo pagal ryšio protokolą ir patogiu gavėjui suprasti ir interpretuoti būdu. 4. Visa kas susiję su informacijos perdavimu tarp subjektų ir objektų - asmenų, vietų, procesų ir mašinų. 5. Visa kas susiję

su informacijos perdavimu vienu ar daugiau kanalų tarp šaltinio ir imtuvo pagal ryšio protokolą ir patogiu gavėjui suprasti ir interpretuoti būdu.

V. Dagienė, ir kt. (2000) enciklopediniame kompiuteriniame žodyne, pateikia šiuos apibrėžimus.

- *Informacinės technologijos (IT)* – priemonių ir būdų visuma informacijai apdoroti. Apima įvairius metodus ir priemones (aparatinę ir programinę įrangą) skirtas duomenims apdoroti: rinkti, rikiuoti, laikyti, perduoti arba kitaip tvarkyti kompiuteriu (angl. k. information technology (IT)).
- *Komunikacija* – žmonių ryšys, bendravimas, keitimasis informacija, paprastai naudojantis technologinėmis priemonėmis (angl. k. communication).

Informacinės ir komunikacinės technologijos (IKT) – informacinės technologijos, papildytos ryšio priemonėmis. Ypatingas dėmesys skiriamas kompiuterių tinklams, informacijos perdavimo būdams (angl. k. information and communication technology (ICT)) Tačiau, kaip ir teigia dauguma autorių, dažnai maišomi IT ir IKT sąvokos arba naudojamos kaip sinonimai. A. Kavaliauskaitė (2011) remdamasi I. Juraitienės, I. Mickutės ir kt. autorių nuomonėmis sudarė lentelę, kurioje atsispindi informacinių technologijų ir informacinių komunikacinių technologijų bendrumai ir skirtumai.

Lentelė 1

Informacinių technologijų (IT) ir informacinių komunikacinių technologijų (IKT) bendrumai ir skirtumai (A.Kavaliauskaitė, 2011)

Informacinių technologijų (IT) ir informacinių komunikacinių technologijų (IKT) bendrumai ir skirtumai	
<i>Bendrumai</i>	<i>Skirtumai</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Visa informacija saugoma, apdorojama ir valdoma naudojantis programine ir technine įranga; • Tenka operuoti neįprastais terminais (todėl būtina žinoti IT ir IKT sąvokas); • Vykdomas spartus technologijų 	<ul style="list-style-type: none"> • IT nusako žinias, priemones ir būdus, reikalingus procesui, darbui atlikti; • IT paskirtis – informacijai apdoroti; • IKT nusako informacijos perdavimo priemones ir būdus; • IKT paskirtis – vykdyti informacinius

<p>atsinaujinimas;</p> <ul style="list-style-type: none"> • IT ir IKT naudojamos darbui, poilsiui, mokymuisi ir daugeliui kitų tikslų; • Skatina atsirasti naujas darbo organizavimo formas; • Didina darbo produktyvumą; • Padeda geriau valdyti informacinius srautus; • Pokyčiai įgyvendinami daugelyje taikomųjų sričių. 	<p>mainus, kai duomenys iš apdoravimo vietos nuolat siunčiami į kitas jų taikymo sritis informacijai apdoroti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • IKT naudoja ryšio priemones; • IKT sudaro galimybę naudotis tarptautiniu kompiuterių tinklu, kuris teikia įvairias paslaugas;
---	---

Apibendrinant aiškiai matoma, kad informacinės technologijos išsiskiria tuo, kad tai priemonių ir būdų visuma skirta informacijai apdoroti. Tam naudojami įvairūs metodai ir priemonės skirtos duomenims apdoroti kompiuteriu. IKT paskirtis yra vykdyti informacinius mainus, kai apdoroti duomenys nuolat siunčiami jų pritaikymui įvairiuose srityse.

V. Brazdeikis (2008) pateikia atlikto tyrimo „IKT prieinamumo ir panaudojimo Europos mokyklose 2006m. siekiniai“ duomenis, kuriuose matyti, kad 59% Lietuvos mokytojų naudojami kompiuteriu pamokose. Tačiau tai labai žemas rodiklis palyginus su kitomis Europos šalimis. Taip pat rezultatuose matyti, kad tik 17% dėstančių ne informatikos pamokas turi kabinetuose kompiuterius ir jais naudojami pamokų metu.

Tokie tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad Lietuvos mokyklose labiausiai informacinėmis technologijomis yra aprūpinti informatikos kabinetai. Todėl teiginiai, kad kokybiškas taikymas ugdymo procese – bene populiariausia ir aktualiausia šiandieninio švietimo problema, kuri negali būti nuvertinta. Kaip teigia, T. Sabaliauskas ir I. Morkevičienė (2007) savo straipsnyje, kad IKT integravimas į švietimo sistemą tampa nebe galimybe, o būtinybe norint Lietuvai neatsilikti nuo labiau išsivysčiusių pasaulio valstybių. Pasak, B. Bitino (2000) jog formuojantis šiuolaikinėmis informacinėmis technikos priemonėmis grindžiamai technologijai kyla ir mokyklų kaitos būtinybė Lietuvoje.

IKT diegimo Lietuvos švietime strategijoje (2000) numatoma, kad IKT diegimas apims 4 etapus:

1. **Pasirengimo etape** – siekiama sukurti finansinį ir juridinį pagrindą suformuoti technines sąlygas bei suteikti švietimo darbuotojams minimalų technologinį išprusimą, laiduojantį sėkmingą tolesnį informacinių technologijų integravimą.
2. Antrasis etapas skirtas **bibliotekų modernizavimui ir išplėtimui**. Pagrindiniai uždaviniai aprūpinti bibliotekas kompiuterine bei raštinės technika ir įvairiais elektroniniais informacijos ištekliais, platesnis informacinių technologijų integravimą.
3. **Informacinės technologijos integravimo į ugdymą etapas**, kurio pagrindinis tikslas yra informacinės technologijos integravimas į įvairių dalykų mokymą bei mokymąsi.
4. **Švietimo tinklų plėtros etapas**. Jo pagrindiniai uždaviniai yra skirti tinklų infrastruktūrai plėtoti bei kuo plačiau mokyklos gyvenime panaudoti telekomunikacijų galimybes. Siekiama visus mokyklos kompiuterius sujungti į lokalius tinklus ir diegti interneto technologiją, greitaveikiu ryšio kanalu mokyklas įjungti į internetą, sukurti švietimo informacijos surinkimo ir sklaidos sistemą bei parengti distancinio švietimo plėtotei.

V. Brazdenkis (2009) taip pat siūlo išskirti keturis informacinių komunikacinių technologijų diegimo į švietimą strategijas:

1. **Diegimo etapas** – naujo kompetencijos turinio (kompiuterinio raštingumo) diegimas, prieiga prie kompiuterių;
2. **Taikymo etapas** – tradicinio edukacinio proceso įvairinimas ir veiksmingumo didinimas.
3. **Integracijos etapas** – mokymo ir mokymosi galimybių plėtra (komunikacijos kaita) naudojant internetą.
4. **Transformacijos etapas** – pedagoginės sistemos elementų transformavimas, šios sistemos paradigminis virsmas.

Kaip teigia G. Motteram (2013) remiantis (Balanskat, Blamire, Stella 2006) visos Europos šalys investuoja į IKT mokyklose: įrangų įsigijimas, internetinio ryšio įvedimas, pedagogų informacinių technologijų žinių ir gebėjimų tobulinimui.

Anot G. Šaparnio ir D. Šaparnienės (2005), švietimo modernizavimą ir kaitą laiduojančios priemonės glaudžiai susijusios su ugdymo turinio kaita, švietimo procesų tobulinimu, panaudojant IKT teikiamas galimybes. Informacinės visuomenės kūrimo tikslai keičia mokyklų kaip organizacijų išorinę ir vidinę aplinką, įtraukia jas į sudėtingą politinio sprendimo įgyvendinimo procesą.

Štai kodėl galima tvirtinti, kad gimnazijos, vidurinės, pagrindinės ir pradinės mokyklos pasižymi skirtinga organizacine kultūra, informacinių technologijų kiekiu ir panaudojimo ugdyme kokybe.

Kaip teigia M. Vilkonienė (2009) atliktų tyrimų rezultatai rodo, kas IKT diegimo etapai neišvengiamai daro įtaką pedagoginės sistemos kaitai, kuri turėtų būti suprantama kaip perėjimas

nuo tradicinės prie šiuolaikinės ir įžengimas į ateities pedagoginę sistemą, ar kaip perėjimas nuo mokymo paradigmos prie mokymosi.

Kaip teigiama Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme (2007), informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008–2012 metų strategija nusako informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo švietime tolesnę kryptį ir svarbiausius žingsnius:

- pateikia IKT diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą strateginę analizę,
- apibrėžia viziją,
- tikslus ir uždavinius,
- prioritetus,
- diegimo principus,
- IKT diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą įgyvendinimą ir priežiūrą.

Strategijos objektas – veiksmingas IKT diegimas į visų lygių mokymo ir mokymosi procesus siekiant tobulinti bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą, atsižvelgiant į sparčius informacinės visuomenės kūrimo iššūkius Lietuvoje, Europoje ir pasaulyje. Strategija siekiama sudaryti lygias galimybes visiems Lietuvos mokiniams mokytis, atrasti ir plėtoti savo gebėjimus, įgyti asmens ir visuomenės poreikius atitinkančią IKT kompetenciją, užtikrinti IKT ir informacijos prieinamumą visiems mokiniams ir mokytojams nepriklausomai nuo bendrojo lavinimo mokyklos ir profesinio mokymo įstaigos ir šeimos socialinės ekonominės aplinkos, aprūpinti mokyklas technine ir programine įranga, kompiuterinėmis mokymo priemonėmis, sudaryti sąlygas mokytis visą gyvenimą – nuolat tenkinti pažinimo poreikius, siekti naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, reikalingų pasirinktai profesijai ir gyvenimui įprasminti, mokytis ir mokytis naudojant IKT.

V. Gebiežienė (2011) teigia, kad integruojant IKT į ugdymo procesą siekiama dvejopo tikslo: veiksmingiau, orientuojantis į mokinį, įgyvendinti ugdymo uždavinius ir atliepti visuomenės bei nuolatinio mokymosi poreikius plėtoti IKT kompetenciją. IKT kompetencijos pagrindas yra gebėjimai, nukreipti mokymosi procesą, ir įgalinantys mokinį naudotis IKT galimybėmis gerinant savo mokymąsi.

Lietuva jau turi patirties diegiant IKT švietime: jau parengtos trys IKT diegimo į bendrąjį ugdymą strategijos, mokyklas stengiamasi aprūpinti kompiuterine technika, spartinamas interneto ryšys, perkamos kompiuterinės mokymo priemonės, kuriama skaitmeninė mokomoji medžiaga ir dar daugelis kitų priemonių suteikiančių galimybę į kokybišką ugdymą taikant IKT.

Informacinių komunikacinių technologijų integravimą į švietimo procesą būtina integruoti sistemiškai. Kaip teigia T. Sabaliausko ir I. Morkevičienės straipsnyje (2007) IKT integravimas į ugdymo procesą turi būti lygiagrečiai vykdomas į visus švietimo sistemos lygmenis. Negalima į

besimokančiojo lygmenį tiesiog integruoti IKT, kadangi jo lygmuo yra mokytojo bei mokyklos lygmens sudedamoji dalis, nes kiekvienas lygmuo turi savo organizmą, struktūrą bei kultūrą.

N. Burneikaitė ir kt. autoriai (2005), cituodami Software & Information Industry Association ataskaitą (2000), kurioje apibendrinti daugiau kaip 3500 IKT taikymo ugdymui tyrimai, pateikia tokias išvadas:

1. IKT naudojimas ugdymui turi pozityvios įtakos įvairių dalykų, įvairaus amžiaus, normalių ir specialių poreikių moksleivių gebėjimams, tačiau vien tik naujų priemonių taikymas savaime nenulemia geresnių ugdymo rezultatų. Rezultatai priklauso nuo pasirinktos programinės įrangos savybių, ką moksleiviai daro su šia įranga, kaip pedagogai organizuoja ir palaiko šį mokymosi procesą, ar pakanka galimybių naudotis IKT bei kitų faktorių (moksleivio savybių; mokytojo vaidmens; moksleivių suskirstymo į grupes; mokomo dalyko; mokytojo pasirengimo).
2. Norint pagerinti ugdymo rezultatus, svarbu, jog tam būtų naudojama efektyvi, tinkamai parengta programinė įranga. Šiandien programinės įrangos kokybė auga ir mokytojas gali pasirinkti tinkamą priemonę
3. Nėra vienos teisingo tipo programinės įrangos ir vieno teisingo būdo naudoti ją. Programinė įranga ir pedagogo taikomi jos naudojimo ugdymui būdai turi atitikti mokymo ir mokymosi tikslus ir moksleivių savybes.
4. Tai, ar moksleiviai yra įtraukti į tinkamą mokymosi veiklą ir ar pedagogai veiksmingai ją organizuoja bei palaiko, iš esmės nulemia mokytojų profesinis pasirengimas ir parama.
5. Integruojant IKT į ugdymą, visos diegimo procesas turi būti preciziškai suplanuotas. Jis turi apimti programinės įrangos atranką, pedagogų kvalifikacijos tobulinimą ir pagalbą, technikos bei kitos įrangos infrastruktūrą.
6. Su vis spartėjančia kompiuterių ir komunikacijos technologijos kaita, nuolatos atsiveria vis naujos, šių priemonių taikymo ugdymui galimybės, todėl kartu turi vystytis ir ugdymui naudojamos IKT priemonės bei jų diegimas. Tai reikalauja, jog IKT diegimo planavimas, vertinimas ir tobulinimas bei pedagogų kvalifikacijos raida ir pagalba vyktų nuolatos.
7. Programinė įranga yra tuomet veiksminga, kai ji įgalina atsižvelgti į individualias moksleivio savybes ir naudoja kelis skirtingus mokymosi medžiagos pateikimo būdus (pvz., tekstą, grafiką, garsą).

V. Dagienė, G. Grigas, D. Krapavickaitė ir kt. autoriai (2008), (mokslinio darbo ataskaitoje, matematikos ir informatikos instituto (MII) Švietimo informacinių technologijų centro užsakymu jam vykdant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos programą „Švietimas informacinei visuomenei“ atliktame moksliniame tyrime „Įvairių šalių informacinių

ir komunikacinių technologijų (IKT) diegimo patirties analizė“), pateikia daugumos mokslininkų apibendrintus IKT diegimo į švietimą trijų paradigmų (motyvų) modeliu:

- **Ekonominis motyvas.** Informacinės technologijos įsigali pramonėje, versle ir kitose ūkio srityse. Šalies ekonominė gerovė, jos galimybės konkuruoti globalioje Europos ir viso pasaulio rinkoje priklauso nuo visu jos piliečių pasirengimo veiksmingai taikyti savo darbe modernias IKT priemones. Kompiuterinis raštingumas – darbo jėgos („žmogiškoje kapitalo“) kokybės rodiklis. Teigiama, kad visi studentai ir mokiniai dar mokykloje turėtų įgyti žinių, kurių prireiks jų ateities darbe, išmanyti naujasias technologijas ir išmolti naudotis kompiuteriu priemonėmis. Tai gilus ekonominis motyvas.
- **Socialinis, visuomeninis motyvas.** Įvairiose visuomeninės veiklos srityse ir politikoje įsigali elektroninės valdžios, elektroninės demokratijos idėjos. Informacijos sprogimas, sparti komunikacijų tinklo plėtra atveria naujas galimybes gauti bei skleisti informacija, bendrauti, išsakyti savo nuomonę ir aktyviai dalyvauti visuomeniniame bei politiniame gyvenime. Teigiama, jog nuo sugebėjimo naudoti šiuolaikines IKT priemones, gauti, apdoroti ir skleisti informacija priklausys piliečio galimybės dalyvauti įvairių pasaulio ir krašto socialiniu bei politinių bendruomenių veikloje, įtakoti visuomenės raidą. Tai neabejotinas visuomeninis motyvas.
- **Pedagoginis motyvas.** Švietimo specialistai pastebėjo, kad naudojant IKT moksleiviai geriau ir sparčiau įsisavina žinias, išsiugdo reikiamus įgūdžius, mokytojas, naudodamasis demonstravimo programomis, vaizdžiau perteikia dėstomo dalyko medžiagą, kompiuteriniai vadovėliai leidžia moksleiviams mokytis savarankiškai jiems priimtinu tempu, o pratybos ir kontroliuojančios programos – lavinti reikiamus įgūdžius. Kompiuteriai gali talkinti moksleiviams ir mokytojams sparčiau ir kokybiškiau atlikti rutininius darbus (pavyzdžiui, skaičiavimo, informacijos ir duomenų tvarkymo) ir skirti daugiau dėmesio bei laiko esminiams mokymosi klausimams. Tikimasi, kad IKT diegimas, elektroninis mokymas ir mokymasis gali sumažinti švietimo kaštus. Tinkamai panaudojant IKT galima būtų įgyvendinti dabartinę mokyklos atotrūkį nuo ekonominės ir visuomeninės realybės.

Apibendrinant galima teigti, kad IKT švietime ne tik tampa būtinybe, bet tai jau neatsiejama švietimo dalis. Tai ne tik ugdymo priemonė, bet ir kasdienė pagalba mokytojui būti įdomiam ir informatyviam ne tik sau, bet ir savo mokiniams. Labai svarbu išnaudoti visas IKT teikiamas galimybes integruojant jas į ugdymą. Lietuva jau turi tam patirties, tačiau labai svarbu ta patirtimi dalintis ir skleisti ugdymo sistemoje. Nuolatinis tobulėjimas ir žinių atnaujinimas nepamainomai reikalingas nuolat kintančioje visuomenėje.

1.3 Informacinių technologijų naudojimo kompetencijos ugdymas(is) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo procese

Mokiniai pakankamai palankiai nusiteikę IKT taikymu mokymui. Todėl mokyklos turėtų tuo pasinaudoti. Labai svarbu, kad ne tik mokiniai, bet ir mokytojai būtų nusiteikę IKT panaudojimui pamokose ir paremtų naudodami įvairiais pedagoginiais metodais. Geresni mokinių mokymosi pasiekimai mokant praktiškai, pateikiant įdomesnę ir įvairesnę IKT paremtą medžiagą, bendradarbiaujant ir dalijantis gera patirtimi su kolegomis.

Kaip teigia G. Kvietkauskienė (2008), mokytojas nuolat turi jausti ne tik kolegų, bet ir vadovo pagalbą. Todėl būtina rasti būdų, kurie leistų mokytojui kokybiškai dirbti. Siūlomos galimybės, kurios suteikia erdvės kūrybiškam vadovo ir mokytojo bendradarbiavimui (priemonės, kurios padėtų visa tai įgyvendinti, turėtų būti nustatytos vadovams bendradarbiaujant su mokiniais, mokytojais, tėvais):

- pagalba kuriant edukacinę aplinką, tinkamą produktyviam, netgi disciplinuoam mokymuisi;
- veiksmingas vidaus audito rezultatų panaudojimas ugdymo kokybei tobulinti, bendruomenei telkti, profesiniam tobulėjimui; žinoma, svarbu, kad būtų suvokta, jog auditas yra ne tikslas, o savianalizės, patikros, įsivertinimo priemonė;
- nuolatinis mokytojo edukacinės kompetencijos tobulinimas;
- mokytojų motyvacijos kėlimas;
- aiškių ir visiems žinomų darbo standartų nustatymas;
- kiekvieno darbuotojo darbo pažangos (kaip ir mokinio mokymosi rezultatų pažangos) siekis;
- kiekvieno darbuotojo darbo pažangos matymas.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme (2004) dėl informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005-2007 metų strategijoje buvo pastebėta, kad IKT vis labiau veikia mokymo ir mokymosi metodus, daro įtaką ne tik mokymo turiniui, bet ir visam ugdymo procesui. Švietimo ekspertai švietimo būklę neretai įvardija perėjimu iš industrinei visuomenei būdingo mokymo, grindžiamo tiesioginio žinių perteikimo metodais, prie informacinei ir žinių visuomenei tinkamesnio mokymo ir mokymosi, paremto kryptingu gebėjimų ir kompetencijos formavimu, konstruktyvistiniais žinių įgijimo metodais. Šios strategijos misija skirstoma į:

- Edukacinė misija – tobulinti visą ugdymo procesą, IKT teikiamas galimybes panaudoti ugdymo kokybei ir veiksmingumui stiprinti.

- Socialinė, visuomeninė misija – plėtoti IKT infrastruktūrą: rengti besimokančią jaunuomenę gyventi elektroninėje erdvėje, sudaryti sąlygas taikyti IKT visose veiklos srityse, užtikrinant lygias naudojimosi informacija galimybes visiems piliečiams.

Jos tikslai:

- Pasiiekti proveržį mokinių mokyme ir mokymesi panaudojant modernias informacines technologijas.
- Sukurti švietimo kompiuterių tinklą – mokymui ir mokymuisi skirta informacija užpildytą elektroninę erdvę, kartu sudarant sąlygas modernizuoti švietimo valdymą, mokyklų bendruomenių komunikavimą.

Informacinės komunikacinės technologijos tai ne tik pamokų pajavairinimas mokiniams, bet ir didžiulis iššūkis pedagogams gebėti veiksmingai juos panaudoti ir gauti kokybiškus rezultatus. Informacinių komunikacinių technologijų naudojimas reikalauja daug dėmesio besimokančiam jomis naudotis. Švietimo sistema yra suinteresuota kokybišku mokymu ugdymo institucijose ir juose dirbančių specialistų kvalifikacija. Informacinių technologijų naudojimas ne kiekvienam yra lengvai suprantamas procesas todėl kai kuriems pedagogams tai tampa iššūkiu. Todėl švietimo sistema privalo suteikti galimybę pedagogams tobulėti bei tobulinti savo kompetencijas ir sudaryti sąlygas įgyti naujų norint parengti kvalifikuotus specialistus gebančius valdyti informacines komunikacines technologijas kasdieniame mokymo procese.

Pasak, V. Bijeikienės ir kt. (2012) tarp įvairių IDKM mokytojai būtinų kompetencijų svarbią vietą užima gebėjimas taikyti aktyvius šiuolaikinėmis technologijomis grįstus metodus, atveriančius nepamainomą turinio ir formų įvairovę: pradedant kompiuterinėmis programomis arba interaktyvių mokymo lentų naudojimu klasėje ir baigiant mokymo šaltinių, interneto svetainių, autentiškų tekstų, tinklapių, virtualių mokymo(si) aplinkų, interneto dienoraščių, žodynų, enciklopedijų, elektroninių bendravimo priemonių panaudojimu.

Analizuojant mokytojo profesijos kompetencijos aprašą (2007) randamos ir išskiriamos keturios pagrindinės mokytojo kompetencijos:

- *Bendrakultūrinė kompetencija;*
- *Profesinės kompetencijos;*
- *Bendrosios kompetencijos;*
- *Specialiosios kompetencijos.*

Tačiau analizuojant šias kompetencijas giliau, galima išvelgti akivaizdų pastebėjimą, kad mokytojo profesijos kompetencijos labai glaudžiai susijusios su informacinių technologijų naudojimu. Mokytojo profesines kompetencijas sudaro:

- informacinių technologijų naudojimo;
- ugdymo(si) aplinkų kūrimo;

- dalyko turinio planavimo ir tobulinimo;
- mokymo(si) proceso valdymo;
- mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo;
- mokinių motyvavimo ir paramos jiems;
- mokinio pažinimo ir jo pažangos pripažinimo;
- profesinio tobulėjimo.

Informacinių technologijų naudojimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

- naudoti kompiuterio techninę ir programinę įrangą, pagrindines interneto paslaugas mokymo(si) procese, rengianttekstinę ir vaizdinę informaciją;
- ugdyti mokinių informacinę kultūrą sistemingai plėtojant jų kompiuterinį raštingumą, laikantis etinių ir higieninių darbo su kompiuteriu reikalavimų.

Vienas iš gebėjimų ugdymo(si) aplinkų kūrimo kompetencijoje yra saugiai ir veiksmingai pritaikyti fizinę erdvę, naudoti informacijos ir komunikacijos technologijas, įrankius ir priemones. Tai reiškia, kad mokytojas pats turi puikiai įvaldyti šiuos gebėjimus, kad galėtų kokybiškai tai perduoti mokiniui.

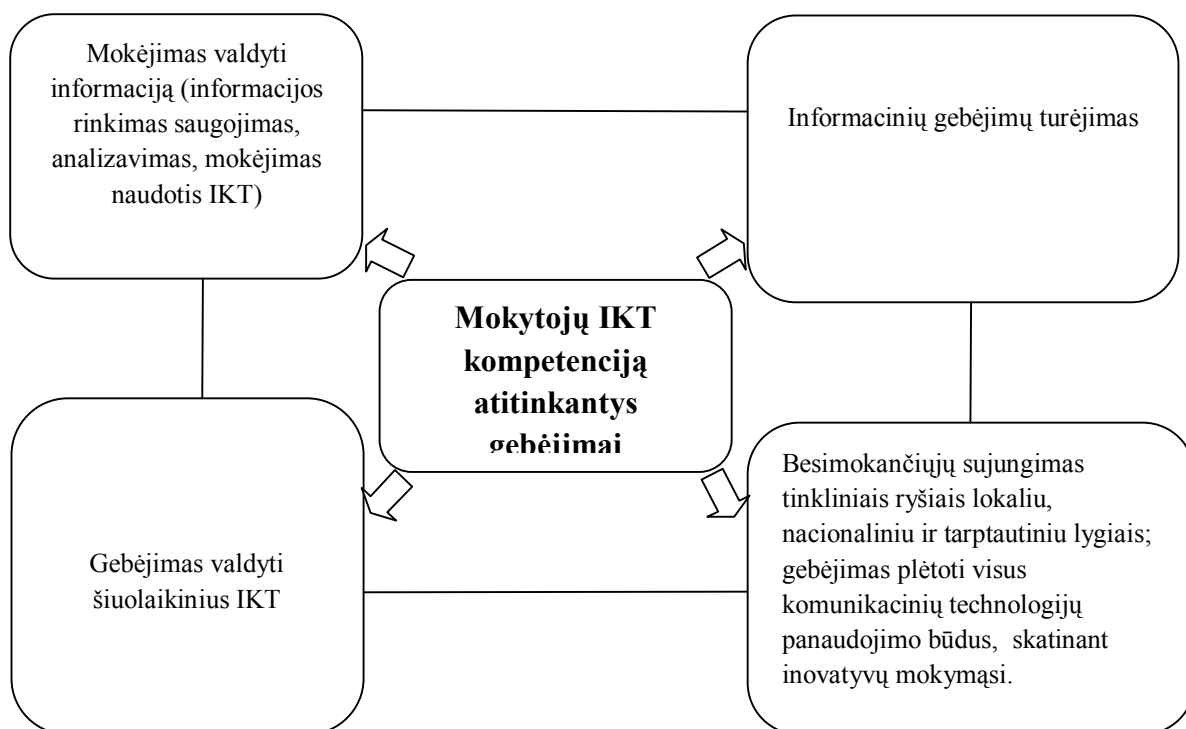
Informacinių komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008-2012 strategijoje (2007-12-20 ISAK – 2530) akcentuojamos mokytojų kvalifikacijos tobulinimas IKT srityje: technologinio raštingumo siejamo su edukacine kompetencija ugdymas modernių mokymo ir mokymosi metodų bei elektroninių priemonių naudojimo įgūdžių ugdymas. Mokytojų kompetencijos aprašas (2007-01-15 ISAK – 54) skatina pedagogus tobulinti savo IKT kompetenciją – ugdyti informacinę kultūrą, kompiuterinį raštingumą ir gebėjimą integruoti IKT į mokymo ir mokymosi procesą. Mokytojų kompiuterinio raštingumo programų reikalavimuose (2007-03-29 įsakymas Nr. ISAK – 555) nurodoma, kad mokytojas taikydamas IKT turi gebėti ne tik planuoti jų panaudojimo veiklą ar organizuoti technologinių išteklių valdymą ugdymo procese, bet ir mokėti vertinti, reflektuoti jų panaudojimą.

Kaip teigiama, pedagogų kvalifikacijos koncepcijoje 2012m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. V-899 pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcijos paskirtis – pasiūlyti šiuolaikinę pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sampratą bei teisinius ir administracinius mechanizmus, kurie leistų įtvirtinti pedagoginių darbuotojų (mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio, individualizuotas ar socialinių įgūdžių ugdymo, profesinio mokymo, neformaliojo švietimo programas, ir pagalbos mokiniui specialistų) nuolatinio kvalifikacijos tobulinimo asmeninę ir institucinę motyvaciją, užtikrintų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo paslaugų kokybę ir tikslingą bei veiksmingą lėšų, skiriamų iš biudžeto pedagogų kvalifikacijai tobulinti, naudojimą. Koncepcija teisiniu požiūriu bus įgyvendinta pakeitus atitinkamus teisės aktus.

R.B. Komzos (2008) teigimu, ne tik pedagogas turi tobulėti, bet turi tobulėti ir pedagogo rengimas, kvalifikacijos tobulinimas ir atestacijos tvarka: pedagogas turi tapti tarsi viso mokymo proceso vadybininkas, kuris geba susitelkti ties reikiamų mokymosi kompetencijų, kurios skatintų geresnius mokymosi pasiekimus ir atitiktų darbo reikalavimus visoje sistemoje.

Mokytojai turi nuolatos tobulinti kvalifikaciją vienoje ar kitoje IKT srityje, tam kad sėkmingai integruoti IKT į mokymo(si) procesą. Tačiau tam tobulėjimui ne visada pakankamos galimybės ar net pačių mokytojų motyvacija tobulėti. Kaip teigiama T. Sabaliausko ir kitų autorių (2008) atliktame tyrime pateikiama informacija, kad mokytojams vis dar trūksta kompetencijų dirbant su informacinėmis komunikacinėmis technologijomis, nes 40% respondentų teigia, kad tik patenkinamai geba naudotis projektoriumi.

V. Dagienė ir kt. autoriai (2008), (mokslinio darbo ataskaitoje, matematikos ir informatikos instituto (MII) Švietimo informaciniu technologijų centro užsakymu jam vykdant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos programą „Švietimas informacinei visuomenei“ atliktame moksliniame tyrime „Įvairių šalių informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) diegimo patirties analizė“), schemiškai pavaizduoja P. Jucevivičienės sudarytą mokytojų IKT kompetencijas atitinkančių gebėjimų sisteminimą, kuri suskirstyta į keturias grupes: pradedant nuo pradinio mokėjimo naudotis informacinėmis technologijomis iki gebėjimo plėtoti IKT panaudojimo būdus.

1 pav. IKT kompetencijas atitinkantys gebėjimai (V.Dagienė ir kt., 2008)

Kaip teigiama pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcijoje (2012), kvalifikacijos tobulinimas turi būti suvokiamas ir įgyvendinamas kaip organizacinių, finansinių ir pedagogų bendradarbiavimą skatinančių priemonių visuma, suteikianti kiekvienam pedagogui darbo metu galimybes įsivertinti profesinę veiklą, planuoti profesinį tobulinimąsi, įsisavinti naują medžiagą, kūrybiškai išbandyti naujus metodus bei įrangą. Ši priemonių visuma turi funkcionuoti taip, kad pedagogai tobulintųsi ne tik individualiai, bet ir kaip specifinių tikslų vienijama bendruomenė (švietimo įstaigos pedagogų kolektyvas, dalyko mokytojų asociacija ir pan.), besidalijanti tarpusavyje ir su kitomis švietimo bendruomenėmis geriausios praktikos patirtimi.

Ugdymo plėtotės centre skelbiama, kad 2012m. gegužės 22d. pradėtas vykdyti Ugdymo plėtotės centro projektas „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra (II etapas), Nr.VPI-2.2-ŠMM-02-V-01-009. Projektas orientuotas į sisteminius pedagogų kvalifikacijos tobulinimo formų paiešką ir inovacijas, tobulinant pedagogų bendrąsias, dalykines ir didaktines kompetencijas. Projektas pateikia šias veiklų kryptis:

1. Pedagogo karjeros raidos modelio sukūrimas.
2. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo kokybės stebėsenos sisteminio modelio sukūrimas ir eksportavimas.
3. Nuolatinio pedagogų kvalifikacijos tobulinimosi, užtikrinančio pedagogo karjeros raidą, teisinės bazės kūrimas (plėtojimas).
4. Švietimo konsultantų veiklos reglamentavimas.
5. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo galimybių stiprinimas.

Galima teigti, kad be nuolatinio tobulėjimo nebus pasiektas norimas rezultatas ne tik ugdymo sistemoje kalbant apie mokinius, bet ir apie mokytojus. Pedagogų tobulėjimui taip pat turi būti skiriama ne mažiau dėmesio. Jei pedagogas nėra komunikabilus naujovėms, neatnaujinami jo mokymo metodai, nesidomima aplinkos pokyčiais, tada jis tampa neįdomus ir neinformatyvus savo mokiniams. Todėl šiuolaikinis mokytojas privalo būti suinteresuotas nuolatiniam tobulėjimui ir tapti besikeičiančios aplinkos valdytoju tam, kad ugdymo procesas taptų ne tik privalomu, bet ir siekiamu besimokančiam procesu.

1.4 Informacinių technologijų taikymas tobulinant bendrojo lavinimo mokyklos mokinių anglų kalbos mokymosi kokybę

Informacinės technologijos ne tik padeda ugdyti informacinius įgūdžius, tačiau labai praverčia ir kalbų mokymui(si). Tikslingai naudojantis įvairiomis internetinėmis programomis kalbų mokymas tampa patrauklesniu mokiniams, o mokytojams suteikia galimybę savo pamokas paversti netradicinėmis ir daug įdomesnėmis bei kokybiškesnėmis besimokantiems anglų kalbos.

Tuo metu kai ugdymo procesą organizuojančios institucijos dar tik diskutuoja, kokia turėtų būti ateities mokykla, vaikai jau keičia ir pedagogai privalo prie jų taikytis. Į visas gyvenimo sritis besiskverbiančios pažangios technologijos reikalauja ir naujų mokymo metodų, o tam įgyvendinti būtina modernizuoti mokyklos aplinką.

V. Bijeikienė, D. Pundziuvienė, L. D. Zutkienė (2012) analizuodama Sharma ir B. Barretto (2007) nuomones, teigia, jog šiuolaikiniai mokiniai gali būti vadinami „digital natives“ arba „net generation“ – tai reiškia, kad IKT pasaulis jiems tampa įprastu nuo vaikystės gerai pažįstamu ir ypač pamėgtu laisvalaikio leidimo būdu. Dėl šios priežasties IKT grįstas mokymas(is) gali tapti produktyvus buvimo virtualioje aplinkoje panaudojimu. IKT taikymas mokant(-is) atveria galimybių naudotis autentiškais šaltiniais įvairiomis kalbomis. Autentiški įvairių disciplinų šaltiniai užsienio kalba yra ypač svarbūs integruotai mokant kalbos ir dalyko. IKT leidžia diferencijuoti užduotis ir mokymo procesą, atskiriant užduotis, skirtas gabiems ir prasčiau besimokantiems vaikams, leidžia lengviau organizuoti savarankišką mokymąsi ir ugdo moksleivių savarankiškumą mokantis.

N. Mačianskienė ir kt. autoriai (2012) pritaria, kad šiuolaikiniai mokiniai „Digital natives“, „net generation“ :

- auga IKT apsuptyje;
- virtuali terpė – įprasta laisvalaikio praleidimo, žaidimų vieta;
- internetas – įprastinis informacijos paieškos įrankis;
- priima/priimtų IKT grįstą mokymą/si kaip pažįstamą natūralų procesą;
- produktyviai išnaudotų buvimą virtualioje aplinkoje.

Dauguma mokytojų vadinama „Digital immigrants“, „technophobes“:

- virtuali terpė – nėra „įgimta“ pažinimo/informacijos paieškos forma;
- IKT panaudojimas kelia nerimą bei tampa iššūkiu;
- Suteikia galimybę tobulėti;
- suteikia galimybę mokyti ir mokytis bendradarbiaujant.

Pasak M. Prensky (2009), taip pat pritaria, kad šiandieniniai mokiniai nuo buvusiųjų skiriasi ne tik kiekybinio augimo prasme, kitokiu žargonu, kitokia apranga arba pasikeitusiu stiliumi. Įvyko iš tiesų didelis trūkis. Galima tai netgi pavadinti „juodąja skyle“ – įvykiu, kuris

taip esmingai viską keičia, jog grįžti atgal visiškai nebeįmanoma. Ši vadinamoji „juodoji skylė“ yra skaitmeninės technologijos atsiradimas ir spartus išplitimas paskutiniaisiais dvidešimto amžiaus dešimtmečiais.

Pedagogai praktikai remdamiesi tradiciniu mokymo modeliu kėlė ir tebekelia pamatinius ugdymo tikslus:

- perteikti informaciją;
- skatinti kūrybiškumą;
- formuoti praktinius gebėjimus.

Informacijai perteikti naudojami informaciniai mokymo metodai. Smulkiai neanalizuojant kiekvieno atskirai galima pastebėti, kad dauguma jų sėkmingai taikomi ugdymo procese panaudojant IT. Skaityti paskaitą demonstruojant, rašyti atpasakojimą ir kurti iliustracijas, tikrinti žinias egzaminu ir pan. naudojant IT, elementaru ir efektyvu. Tiesa, tam būtina gebėti gerai naudotis kompiuteriu, tačiau akcentuoti reikia ne mokymą ir mokėjimą dirbti kompiuteriu, o gebėjimą tvarkyti informaciją.

J. E. Heringo (1998) nuomone, informacinius įgūdžius reikėtų laikyti mąstymo įgūdžiais, kai analizuojant daugybę tarpusavyje susijusios informacijos reikalinga suvokti šį procesą kaip nedalomą visumą. Informacinių įgūdžių ugdymas nuo instruktyvaus (perduoti naują informaciją) mokymo modelio, transformavosi į konstruktyvų mokymą, kurio tikslas – išmoktų dalykų koncepcijos supratimas.

Diegiant informacines technologijas mokykloje, pagrindine jų dalimi turi tapti informacinių technologijų naudojimas ne tik anglų kalbos, bet ir įvairių dalykų mokyme(s). Tarptautiniai tyrimai rodo, jog moderniosios ugdymo priemonės gali pagerinti mokymą ir mokymąsi: informacijos ir komunikacijos technologijos priemonių taikymas ugdymo procese gali turėti reikšmingos teigiamos įtakos moksleivių rezultatams, nuostatoms bei jų bendravimui.

Pasak Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (2005), tikslingai naudojamos IKT gali padėti mokytis kalbų.

Mokytojui IKT padeda:

- ✓ tobulinti pamokos ir mokymosi veiklos planus;
- ✓ kurti produktyvesnį mokymosi procesą ir lanksčiau jam vadovauti;
- ✓ sudominti mokinius ir stiprinti jų kalbos mokymosi motyvaciją, efektyviau mokytis, siekiant iškeltų tikslų.

Mokiniam IKT teikia galimybių:

- ✓ naudotis įvairiausiaisiais informacijos šaltiniais ir informacijos gavimo bei pateikimo būdais bei ugdytis kritinį mąstymą juos vertinant;

- ✓ kryptingai, produktyviai mokytis grupėmis ir individualiai, bendraujant ir bendradarbiaujant;
- ✓ dirbti su tektais: juos nagrinėti, aiškintis jų tikslą, paskirtį, turinį, raiškos priemones ir pan., mokytis taikyti įvairias teksto supratimo strategijas; efektyviai planuoti, kurti ir tobulinti teksto kūrimo ir taisyklingos rašybos gebėjimus;
- ✓ tenkinti individualius mokinių poreikius: prisiminti, pakartoti, išmokti tam tikrus dalykus, įsivertinti savo klamos mokymosi pasiekimus naudojantis specialiomis mokomosiomis programomis;
- ✓ tinkamai reikšti ir efektyviai pateikti savo mintis, idėjas įvairiais informacijos pateikimo būdais.

Tačiau daugelyje kompiuterinių programų realizuoti tradiciniai ugdymo metodai, todėl negalima teigti, kad šios programos yra veiksmingesnės už tradicines. Tiesa, galima išskirti keletą punktų, kurie tarsi išskiria mokomasias programas iš tradicinio mokymo:

- ✓ Labiau sužadina mokinio motyvacija;
- ✓ Pateikiama naujų stimulų mokytis;
- ✓ Duodamas greitas įvertinimas;
- ✓ Skatinama mokytis ne tiesiogiai mokantis, o žaidžiant.

M. Prensky (2009) savo straipsnyje mokinius įvardija skaitmeniniais čiabuviais ir, nes jiems priimtina greita informacija. Jiems patinka apdoroti vienu metu iš lygiagrečių šaltinių gaunamą informaciją ir jie yra lankstūs vienu metu atlikti keletą užduočių. Jiems geriau, kai vaizdas yra pirmesnis nei tekstas, o ne priešingai. Jiems labiau patinka laisvoji prieiga (kaip hipertekstas). Jie geriausiai dirba būdami tinkle. Jie mėgsta nedelsiamą atpildą, pasitenkinimą ir dažnus apdovanojimus. Jie teikia pirmenybę žaidimams, o ne „rūtinam“ darbui.

S. D. Shyamlee, M. Phil (2012) teigimu tradicinis anglų kalbos mokymas keičiasi drastiškai dėl informacinių technologijų naudojimo. Technologijos suteikia galimybių bei prieinamumo prie informacijos kurių dėka mokymas(is) tampa įdomesnis bei patį ugdymo procesą paverčia našesniu.

Naudinga ir įdomu dirbti panaudojant IT anglų kalbos mokyme – yra nemažai įdomių ir naudingų mokomųjų programų skirtų anglų kalbos mokymui(si). Tobulėjantis pedagogas gali pasirinkti jam priimtina ir tinkamą programą.

I. Rozgiene, O. Medvedeva, Z. Straková (2008) teigimu IKT taikymas mokant kalbų stipriai padidino metodų, resursų bei užduočių įvairovę. Technologijomis pagrįsti kalbos mokymosi būdai siūlo naujų profesinio tobulėjimo galimybių. Kaip buvo minėta, IKT atsiradimas ir paplitimas tradicinį mokymą pavertė kitokiu procesu, kuriam būdingi tokie elementai kaip, patarimas, konsultacija ar kalbos mokymosi proceso palengvinimas.

Technologijų siūlomų priemonių spektras švietimui, ypač mokant/is užsienio kalbų, yra platus ir nuolat plečiasi.

N. Mačianskienė ir kt. autoriai (2012) taip pat pateikia IKT formų gausą šiuolaikiniame mokyme:

- Internetinės mokymo šaltinių svetainės (LONGMAN);
- Internetiniai autentiškų tekstų tinklapiai (BBC);
- Interaktyvi medžiaga kompaktinėse plokštelėse;
- Virtualios mokymo/si aplinkos (MOODLE);
- Virtualios informacijos erdvės (WIKI);
- Internetiniai dienoraščiai (BLOG);
- Internetiniai žodynai, enciklopedijos (CAMBRIDGE DICTIONARY ONLINE);
- Elektroninės komunikavimo priemonės (SKYPE);
- Interaktyvios mokymo lentos;
- Kompiuterinių programų naudojimas klasėje (PowerPoint pristatymai)
- Socialiniai tinklai (FACEBOOK).

Díaz-Corrалеjo J., Bermejo M. L. G., Carcedo P. G. ir kt. (2008) teigia, kad technologijų naudojimas kalbos mokymosi reikmėms gali padidinti mokymosi proceso efektyvumą, jei be kitų reikalingų gebėjimų galima tinkamai jas valdyti derinant laiką bei medžiagas.

Apibendrinant galima teigti, kad informacinių komunikacinių technologijų panaudojimas anglų kalbos mokymo(si) procesui yra naudinga ir efektyvu. Su naujų technologijų pagalba ugdymo procesas keičiasi ir tobulėja kasdien. Jų pagalba anglų kalbos pamokos kokybė pagerėja, nes mokiniai mokomi naudojant naujas technologijas efektyviau ir produktyviau dirba visos pamokos metu. Mokomųjų programų gausa bei jų naudojimas anglų kalbos pamokose taip pat suteikia galimybę mokytojui tobulėti bei tobulinti savo kompetencijas, o mokiniams sužadinama didesnė mokymosi motyvacija.

2. INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMO ANGLŲ KALBOS MOKYMO(SI) PROCESĖ SITUACIJOS ANALIZĖS TYRIMAS

2.1 Tyrimo metodika ir organizavimas

Empiriniu tyrimu siekiama atskleisti informacinių ir komunikacinių technologijų panaudojimą ir jo galimybes, mokant(is) anglų kalbos ugdymo kokybės aspektu. Norint atskleisti IKT panaudojimą bei galimybes tai padaryti mokant(is) anglų kalbos, buvo pasirinktas vienas iš empirinio kokybinio tyrimo metodų – anketinė apklausa. Įvertinus apklausos būdus nuspręsta pasirinkti anketinę apklausą, nes kaip teigia K. Kardelis (2005) anketų pagalba per trumpą laiką ir nedidelėmis sąnaudomis galima apklausti reikiamą kiekį respondentų.

Anketa sudaryta darbo autoriaus, remiantis K.Kardelio (2005) keliamais reikalavimais anketoms, todėl paaiškinama, koku tikslu apklausa organizuojama, nurodoma jos pildymo instrukcija, pateikiami konkretūs klausimai respondentams, kadangi anketa anoniminė, tikimasi, kad respondentų atsakymai yra nuoširdūs ir patikimi.

Tyrimo etika. Tyrimas atliktas laikantis Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto kursinių ir baigiamųjų (bakaluro, laipsnio nesuteikiančių studijų, magistro) darbų rengimo ir gynimo metodinėmis rekomendacijomis (2010), tyrimo etikos principų.

- Savarankiškumo principu. Respondentas negali būti verčiamas dalyvauti tyrime ir bet kuriuo metu gali pasitraukti iš tyrimo.
- Apsaugos principu. Respondentas visuose tyrimo etapuose yra apsaugotas tam, kad nepatirtų psichologinės, materialinės, fizinės, finansinės, socialinės ar kt. žalos.
- Konfidencialumo principu. Respondentui garantuota apie gautos informacijos konfidencialumą.
- Anonimiškumo principu. Tyrimo dalyviams garantuotas saugumas ir anonimiškumas viso tyrimo metu ir po jo.
- Geranoriškumo principu. Nesiekama pakenkti atskiriems asmenims ar jų grupėms, apšmeižti ar apkaltinti, sumažinti ar atimti plėtros, tobulėjimo galimybes ir pan.
- Tikslaus paaiškinimo principu. Respondentui paaiškinta tyrimo tema, tikslas, numatomas rezultatų publikavimas.

Laikantis Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto kursinių ir baigiamųjų (bakaluro, laipsnio nesuteikiančių studijų, magistro) darbų rengimo ir gynimo metodinėmis rekomendacijomis (2010) anketoje pateikiami konkretūs klausimai su aiškiai suprantamais atsakymo variantais tam, kad respondentui būtų patogiau į juos atsakyti.

Tyrimo instrumentą – anketą, skirtą anglų kalbos mokytojams, - sudaro įvadinė ir pagrindinės dalys.

Įvadinėje dalyje:

- tiriamieji supažindinami su tyrimo tikslu, nurodoma, kur kas atlieka tyrimą, jo kontaktinė informacija;
- pateikiami demografinės dalies klausimai (informacija apie respondentus).

Pagrindinę anketos dalį sudaro du klausimų blokai:

- pirmuoju siekiama išsiaiškinti IKT panaudojimo mokant anglų kalbos bendrojo lavinimo mokykloje situaciją ir galimybes,
- antruoju siekiama išsiaiškinti pedagogų nuostatas IKT panaudojimo mokant anglų kalbos atžvilgiu.

Demografinės dalies klausimai:

1. Jūsų amžius?
2. Jūsų išsilavinimas?
3. Jūsų pedagoginis stažas dirbant užsienio (anglų) kalbos mokymo srityje?
4. Mokyklos tipas, kurioje dirbate?

Pirmojo bloko klausimai:

1. Kaip dažnai naudojate IKT savo pamokoje?
2. Kokį kompiuterinio raštingumo pažymėjimą turite?
3. Ar pedagogui naudinga turėti kompiuterinio raštingumo pažymėjimą?
4. Ar pilnai išvystytas informacinių ir komunikacinių technologijų tinklas Jūsų darbo kabinete?
5. Ar jus tenkina darbo kabineto aprūpinimas IKT priemonėmis?
6. Kokiomis IKT priemonėmis naudojate savo pamokose ir kaip dažnai?
7. Kokia programine įranga naudojate?

Antrojo bloko klausimai:

1. Jūsų nuomone, teigiami IKT panaudojimo pamokose veiksniai?
2. Kokius neigiamus IKT priemonių panaudojimo veiksnius galite įvardinti?
3. Kokie veiksniai galėtų paskatinti aktyviau naudoti IKT pamokose?
4. Jūsų nuomone, IKT naudojimas pamokų metu (ir namie):
5. Įvertinkite, kaip IKT Jūsų pamokose padeda ugdyti:
6. Jūsų nuomone ar informacinių komunikacinių technologijų priemonių panaudojimas šiandien yra būtinas efektyviam ir kokybiškam mokymo(si) procesui užtikrinti?
7. Kas Jus skatina naudotis IKT anglų kalbos pamokose?

Anketą iš viso sudaro 19 klausimų, iš kurių 16 klausimų yra uždari, 1 klausimas yra atviras, kad gauti išsamią respondentų nuomonę, ir 2 klausimai pusiau atviri, kad respondantai patikslintų savo nuomonę.

Duomenims apdoroti naudota Microsoft Excel kompiuterinė programa.

Atsižvelgiant į empirinio tyrimo struktūrą tyrimas buvo įgyvendintas šiais etapais.

1. 2012m. lapkričio – 2013m. lapkričio mėn. buvo atliekama informacijos paieška mokslinės literatūros šaltiniuose, informacijos atranka, apibendrinimas.
2. 2013m. lapkričio mėn. tyrimo instrumento rengimas (žr. 1 priedas) t.y anketos rengimas.
3. 2013m. gruodžio mėn. tyrimo duomenų rinkimas.
4. 2013m. gruodžio mėn. tyrimo duomenų analizė.
5. 2013m. gruodžio – 2014m. sausio mėn. tyrimo rezultatų apibendrinimas ir išvadų, rekomendacijų rengimas.

Prieš pradėdant tyrimą buvo kreiptasi į Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus specialistus, kur buvo gauti duomenys apie Mažeikių rajono mokyklose dirbančių anglų kalbos mokytojų skaičių. Remiantis Mažeikių rajono švietimo skyriaus duomenimis 2013-2014 m.m. Mažeikių rajono savivaldybėje dirba 76 anglų kalbos pedagogų. Remiantis T. Yamane, V.A. Jadov, bei Factus kompanijos patirtimi (2011) sudaryta respondentų skaičiuokle, padėjo nustatyti koks yra reikalingas tyrimo respondentų skaičius reprezentatyviems duomenims gauti. Tam, kad esant 5% paklaidai būtina apklausti 64 anglų kalbos pedagogus. Gavus informaciją, buvo kreiptasi į mokytojus su prašymu užpildyti tyrimo anketas. Mokytojams anketos buvo įteiktos asmeniškai arba siunčiamos elektroniniu būdu, o po to atspausdinamos. Buvo paruošta ir išdalinta 73 anketos, o sugrįžo 67 užpildytos anketos. Iš sugrįžusių anketų 2 buvo ne pilnai užpildytos, todėl galutinis sugrįžusių anketų skaičius yra 65.

2.2 Tyrimo imties charakteristika.

Atliekant tyrimą buvo svarbu sužinoti anketas pildžiusių pedagogų demografinius duomenis: amžių, išsilavinimą, pedagoginį darbo stažą bei mokyklos tipą, kurioje dirbama. Visi šie duomenys pateikiami 2 lentelėje.

Duomenys rodo, kad Mažeikių rajone didžiąją dalį, t.y. 50% anglų kalbos pedagogų amžius sudaro 31-40 metų, ir tik 27% pedagogų yra turintys 40 ir daugiau metų. Galima teigti, kad pagal amžiaus grupę pedagogai yra pakankamai jauno amžiaus dirbti mokykloje. 39% procentai respondentų mokykloje yra dirbantys nuo 6 iki 10 metų, tai rodo, kad pedagoginis stažas dirbančių mokytojų yra ganėtinai mažas. Taip pat pateikti duomenys rodo, kad didžioji dalis pedagogų t.y. 68% turi aukštąjį išsilavinimą. Iš lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad anglų kalbos pedagogai pagal darbo vietas yra vienodai pasiskirstę rajono gimnazijose ir pagrindinėse mokyklose, nors gimnazijų rajone yra tik 4, o pagrindinių mokyklų 2013-2014m. duomenimis yra 14.

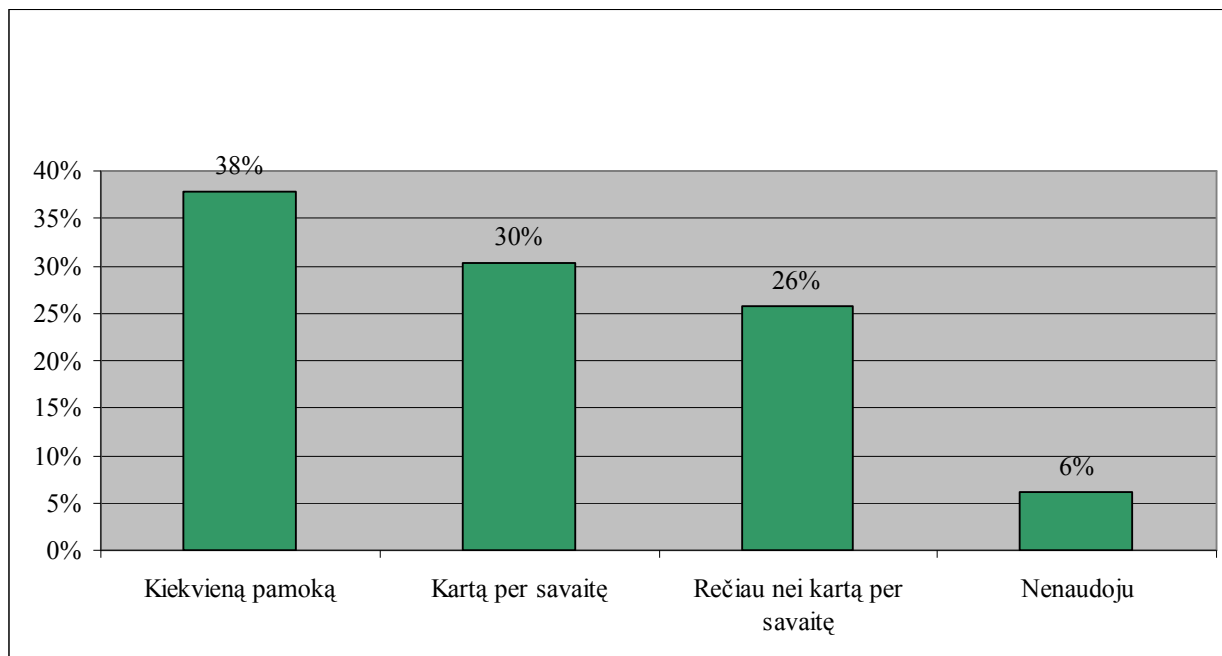

Respondentų pasiskirstymas pagal demografinius duomenis

	Atsakymo variantai	Respondentų Skaitinė išraiška	Procentinė išraiška
Amžius	☐ 20-30;	15	23%
	☐ 31-40;	33	50%
	☐ 40 ir daugiau.	18	27%
	Viso:	65	100%
Išsilavinimas	☐ aukštasis neuniversitetinis;	21	32%
	☐ aukštasis universitetinis.	44	68%
	Viso:	65	100%
Pedagoginis stažas dirbant užsienio (anglų) kalbos mokymo srityje	☐ 1-5;	14	21%
	☐ 6-10;	25	39%
	☐ 11-15;	19	29%
	☐ 16 ir daugiau.	7	11%
	Viso:	65	100%
Mokyklos tipas	☐ gimnazija;	21	32%
	☐ vidurinė;	12	18%
	☐ progimnazija;	7	8%
	☐ pagrindinė;	21	32%
	☐ pradinė.	4	11%
	Viso:	65	100%

2.3 Tyrimo rezultatai

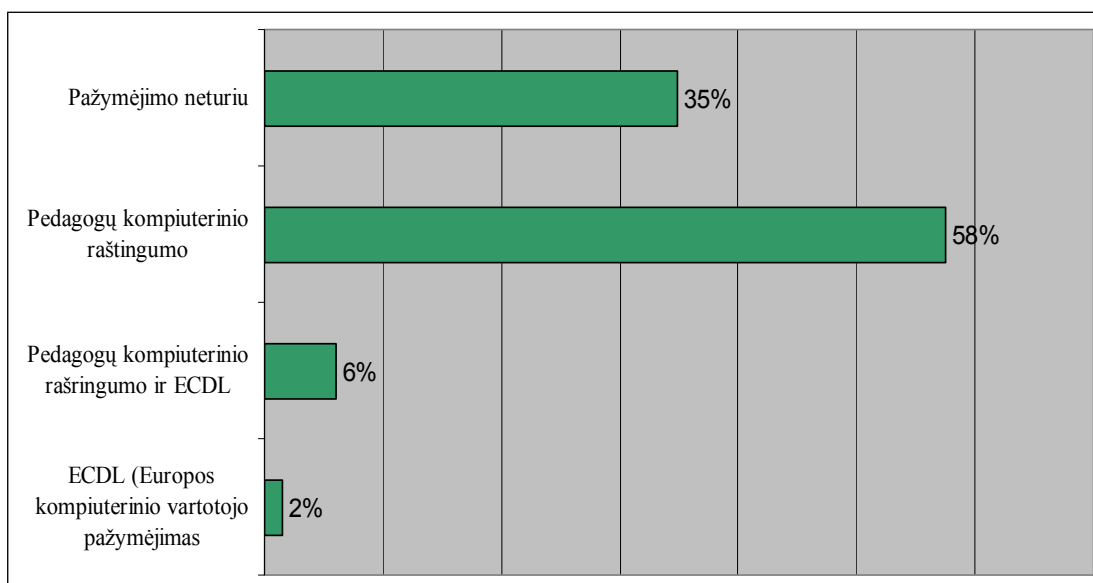
Pagrindinės tyrimo dalies pirmojo bloko klausimų pagalba buvo siekiama išsiaiškinti IKT panaudojimo mokant anglų kalbos bendrojo lavinimo mokykloje situaciją ir galimybes (žr.2 pav.)

2 pav. **Informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimas anglų kalbos pamokose**

(N=65)

Susisteminius gautus apklausos duomenis, galima konstatuoti, jog 38% respondentų informacines komunikacines technologijas kasdien naudoja savo pamokų metu. 30% respondentų teigia, kad IKT naudoja tik kartą per savaitę, tuo tarpu 26% teigia, kad IKT naudoja rečiau nei kartą per savaitę. Kaip rodo duomenys 6% atsakiusių respondentų teigia, kad jie iš vis nesinaudoja informacinėmis technologijomis anglų kalbos pamokose. Tokie duomenys atskleidžia ir leidžia pamąstyti, ar visi anglų kalbos pedagogai turi galimybę ir yra suinteresuoti naudotis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis savo pamokų metu. Galbūt jiems nėra sudarytos atitinkamos sąlygos dirbti. O galbūt jie neturi tam reikiamos kompetencijos. Todėl kitu anketos klausimu buvo siekiama nustatyti, ar pedagogai turi tam reikalingus pažymėjimus, įrodančius jų kompiuterinį raštingumą (žr.3 pav.).

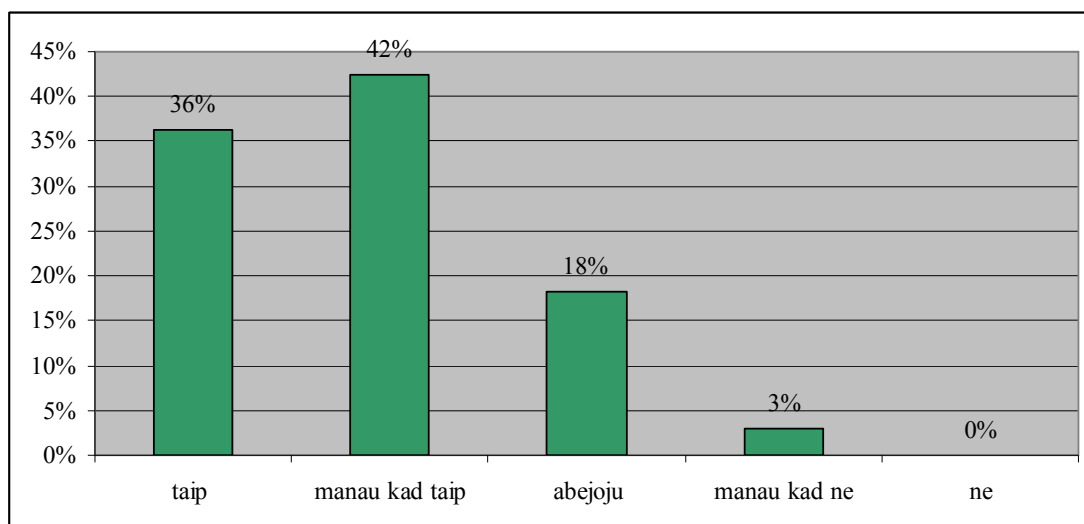
3 pav. **Pedagogų turimi kompiuterinio raštingumo pažymėjimai**

(N=65)

Kaip rodo pateikti duomenys, 58% respondentų jau yra įgiję pedagogų kompiuterinio raštingumo pažymėjimus. 6% respondentų turi pedagogų kompiuterinio ir raštingumo ir Europos kompiuterinio vartotojo pažymėjimą ir tik 2% turi ECDL pažymėjimus. Tačiau akivaizdu, kad nemažai respondentų net 35% anglų kalbos pedagogų visiškai neturi kompiuterinio raštingumo pažymėjimo.

Nors kaip teigiama, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakyme dėl pedagogų kompiuterinio raštingumo (2001), pedagogo kompiuterinio raštingumo pažymėjimas yra reikalingas kelti profesines kvalifikacijas, būtinas pedagogams, taikant IKT ugdymo procesui ir saviugdai bei nustato reikalavimus: visų lygių pedagogų rengimo ir perkvalifikavimo studijų, jų sudarymui ir realizavimui, pedagogų atestaciniam reikalavimams, siekiant aukštesnės kvalifikacinės kategorijos.

Kitu anketos klausimu buvo siekiama nustatyti tiriamųjų nuomonę apie tai, ar jiems apskritai atrodo naudinga turėti kokį nors kompiuterinį raštingumą įrodantį pažymėjimą (žr. 4 pav.).

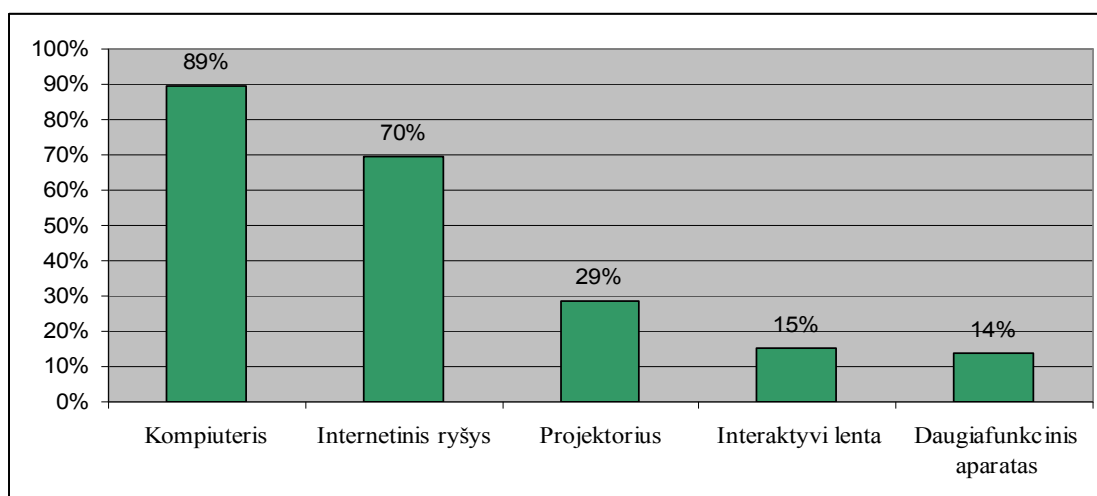
4 pav. **Kompiuterinio raštingumo pažymėjimo naudos tendencingumas**

(N=65)

Analizuojant pedagogų kompiuterinio raštingumo naudą turėti tą įrodanti pažymėjimą, paaiškėjo, kad 36% respondentų yra tvirtai įsitikinę, kad toks pažymėjimas yra reikalingas dirbant pedagoginį darbą. Tačiau aiškiai matyti, kad didesnis procentas, net 42% respondentų nėra taip tvirtai įsitikinę ir 18% jį abejoja, ar šis pažymėjimas yra jiems reikalingas. 3% respondentų mano, apie tai, kad galbūt pedagoginio raštingumo pažymėjimas yra nereikalingas dirbant anglų kalbos mokytoju.

Apibendrinant galima teigti, kad vis tik pedagoginį raštingumą įrodantis pažymėjimas pedagogams yra reikalingas.

Pripažįstama, kad darbo kabineto aprūpinimas reikalingomis priemonėmis bei tikslingas jų panaudojimas lemia mokymo kokybę. Todėl kitu anketos klausimu siekta nustatyti, kokiomis IKT priemonėmis yra aprūpintas tiriamųjų darbo kabinetas (žr. 5 pav.).

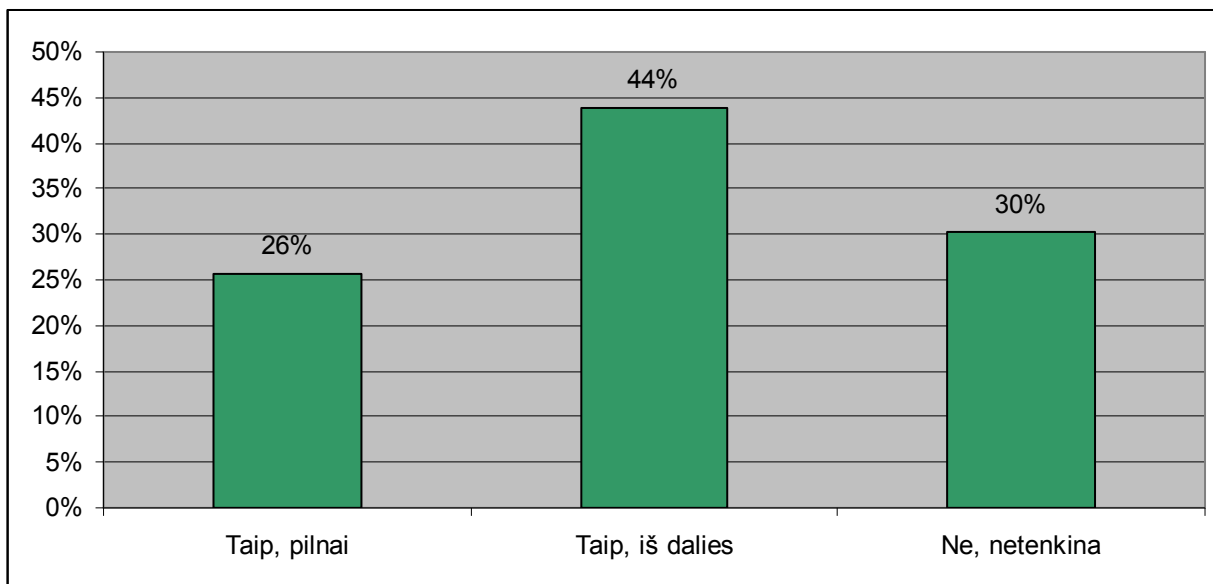
5 pav. **Kabinetų aprūpinimas informacinių ir komunikacinių technologijų tinko priemonėmis (N=65)**

Kaip rodo apklausos rezultatai (žr. 5 pav.), 89% respondentų yra aprūpinti kompiuteriu savo darbo kabinete, tačiau ne visi iš jų yra aprūpinti internetiniu ryšiu, nes 70% jų teigia, kad jų darbo kabinetuose nėra prieigos prie interneto. Iš pateiktų rezultatų galima numanyti, kad likę procentai nuo šimto, t.y. 11%, dar neturi kompiuterių savo darbo kabinetuose. Kaip teigia B. Jonaitienė (2011) remdamasi V. Lamanausko ir R. Vilkonio (2006) pateikta analize, interneto kaip vieno iš IKT tinklo svarbą ugdymo(si) procese įrodo IKT diegimo Lietuvos švietime esantis strategijos tikslas, kuris numato sukurti švietimui pritaikytą kompiuterių tinklą – mokymui ir mokymuisi skirtą ir informacija užpildytą elektroninę erdvę, sudaryti sąlygas modernizuoti švietimo valdymą, mokyklų bendruomenių komunikavimą.

29% apklaustųjų pažymėjo, kad jų darbo kabinetuose yra galimybė naudotis projektoriumi. Taip pat pakankamai mažas respondentų skaičius (15%) pažymėjo, kad jie turi galimybę pajvairinti savo pamokas moderniomis mokymo priemonėmis kaip interaktyvi lenta. Ir galiausiai, 14% respondentų teigia, kad jų darbo kabinetuose taip pat yra daugiafunkcinis aparatas.

Iš pateiktų duomenų galima susidaryti nuomonę, kad ne visi mokytojai dar yra aprūpinti informacinėmis technologijomis, nors Lietuvos švietimo strategijoje šis tikslas jau senokai numatytas, bet dar pilnai neįgyvendintas visose bendrojo lavinimo mokyklose. Tai gali sąlygoti ir mokyklų finansinę bazę.

Siekiant išsiaiškinti, ar toks darbo kabinetų aprūpinimas IKT priemonėmis tenkina Mažeikių rajono anglų kalbos pedagogus, jiems buvo užduotas kaip tik toks klausimas. O pedagogų atsakymų rezultatų pasiskirstymas matyti 6 pav.

6 pav. Darbo kabinetų aprūpinimo pakankamumas IKT priemonėmis

(N=65)

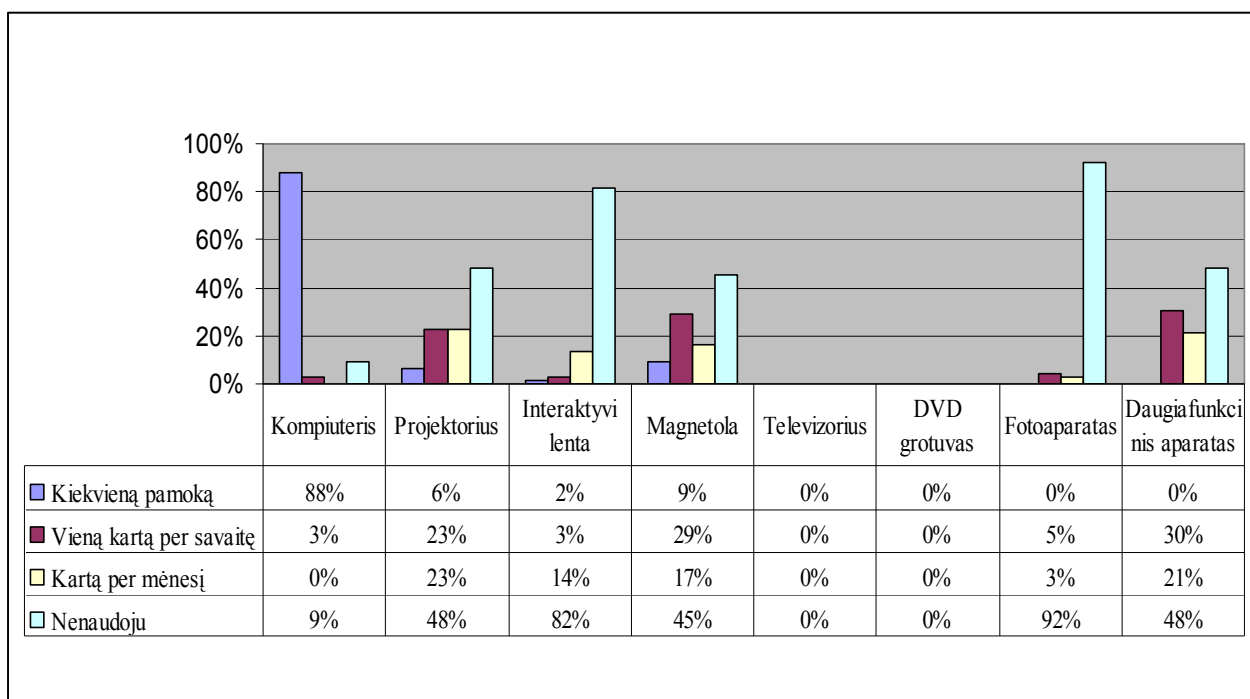
Mažiau nei pusė Mažeikių rajono apklaustųjų respondentų t.y. 44% teigia, kad jie tik iš dalies patenkinti savo darbo kabineto aprūpinimu IKT priemonėmis. Motyvuodami savo

nuomonę, respondentai paminėjo, kad jie norėtų naujesnių technologijų savo kabinetuose tokių kaip: naujo kompiuterio, nes esami yra jau ganėtinai seni, taip pat kad kabinete nėra projektoriaus.

26% respondentų yra pilnai patenkinti savo kabinetu ir teigia, kad džiaugiasi galėdami pajavairinti savo pamokas naudodami modernias technologijas.

Respondentai kurie pažymėjo, kad jų visiškai netenkina darbo kabineto padėtis yra didesnis nei tų kurie pilnai patenkinti, juos sudaro 30% atsakiusiuju. Priežastis dėl kurios jų netenkina darbo kabinetas yra tai, kad daugumos iš nepatenkintų respondentų darbo vietoje nėra naujų technologijų, tokių kaip: projektorius, interaktyvi lenta, internetinis ryšys ar net kompiuteris. Kai kurie respondentai teigia, kad mielai dirbtų naudodamiesi moderniomis technologijomis, jei jie turėtų galimybę jomis naudotis kasdien. Taip pat iš išvardintų priežasčių buvo ir tai, kad ne visuose kabinetuose yra geros garso kolonėlės, kurių pagalba būtų galima su mokiniais atlikti klausymo užduotis.

Kitu klausimu siekta nustatyti, kaip dažnai ir, kokiomis IKT priemonėmis anglų kalbos pedagogai naudojami pamokų metu (žr.7 pav.).

7 pav. Informacinių technologinių priemonių naudojimo dažnumas pamokų metu

(N=65)

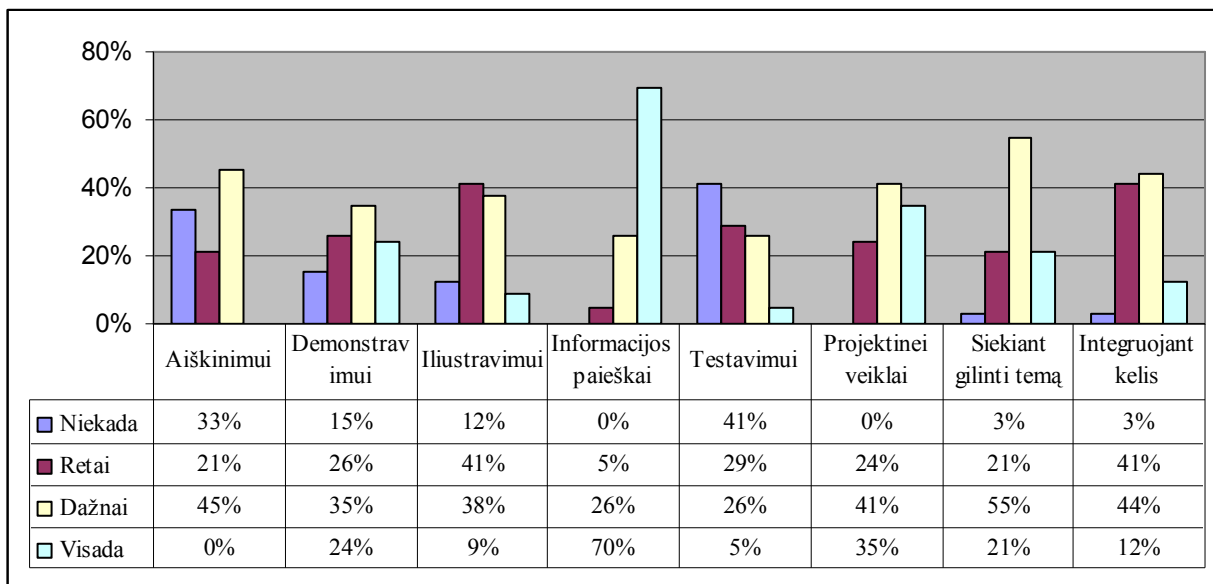
Visi tyrime dalyvavę anglų kalbos mokytojai teigia, kad dažniausiai per kiekvieną savo pamoką jie naudojami kompiuteriu (88%). Tai pati svarbiausia IKT priemonė pamokoje norint pradėti naudotis naujausiomis technologijomis, nes kompiuterio pagalba valdomos tokios IKT

priemonės kaip: projektorius, interaktyvioji lenta ar daugiafunkcinis aparatas Taip pat 9% respondentų, kurie teigia, kad jie visiškai nesinaudoja kompiuteriu, to priežastis jau anksčiau atskleistų tyrimo rezultatai parodė, kad yra tokių kabinetų, kuriuose vis dar nėra kompiuterių.

Kaip rodo statistinėje lentelėje matomi duomenys, projektoriaus panaudojimas pasiskirsto tolygiai procento dalimis t.y. po 23% respondentų teigia, kad projektorių naudoja kartą per savaitę ar net kartą per mėnesį. Interaktyviąją lentą 14% apklaustųjų respondentų teigia naudojantys kartą per mėnesį. Šios IT priemonės panaudojimo dažnumą gali nulemti tai, jog nemažai respondentų teigia, kad vis dar sudėtinga valdyti šią technologiją, arba neužtenka darbo įgūdžių ją valdyti.

Iš pateiktų rezultatų matyti, kad magnetola vis dar naudojama pamokų metu. 29% respondentų teigia, kad ją naudoja kartą per savaitę. O štai akivaizdžiai matyti tai, kad respondentai visiškai nebesinaudoja tokiomis technologijomis kaip: DVD grotuvu ar televizoriumi savo pamokose. 5% respondentų teigia, kad fotoaparatu jie naudojami vieną kartą per savaitę. Daugiafunkcinis aparatas taip pat turi nemažą reikšmę respondentų atžvilgiu, 30% respondentų teigia, kad juo naudojasi kartą per savaitę, o 21% pažymėjo, jog juo naudojasi kartą per mėnesį.

Išsiaiškinus, kaip dažnai kokios IKT priemonės naudojamos pamokų metu, tikslinga nustatyti, kokiais tikslais naudojamos minėtos priemonės (žr. 8 pav.).

8 pav. IKT panaudojimo tikslai ir jų įgyvendinimo dažnumas

(N=65)

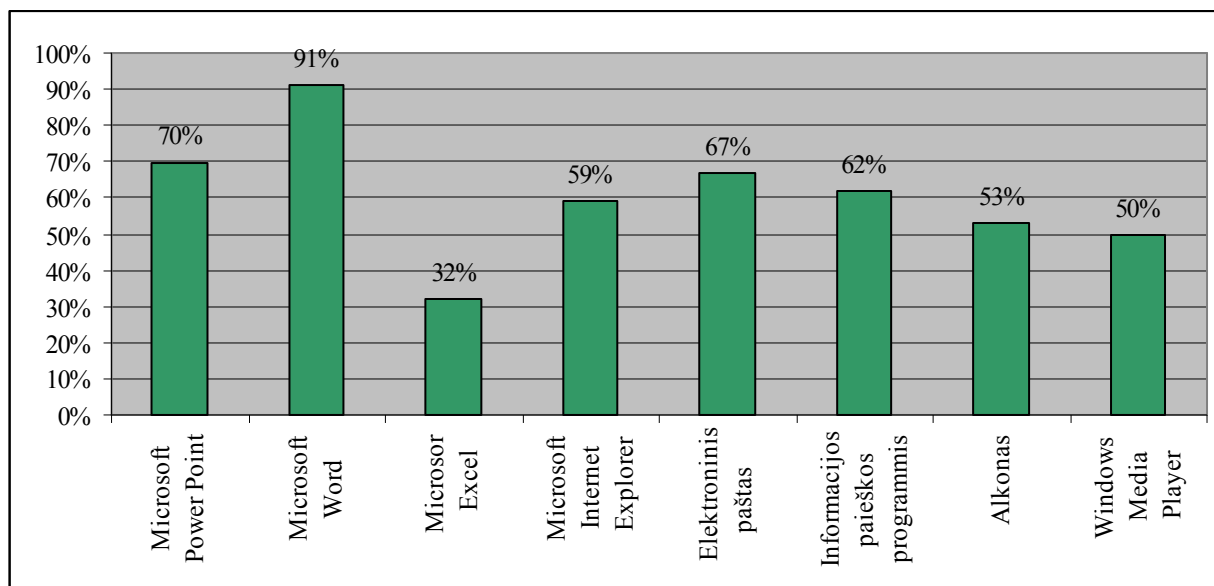
Pedagogų pateikti duomenys akivaizdžiai parodo, kad daugiausia (70%) IKT naudoja informacijos paieškai. Taip pat nemažas respondentų skaičius (55%) teigia, tai labai veiksminga siekiant gilinti pamokos temą. Galima konstatuoti, kad norint gilinti mokomą temą dauguma

naudojasi IKT norint rasti daugiau informacijos. Taip pat 44% respondentų teigia, kad pakankamai dažnai IKT naudojami norėdami integruoti kelis mokomuosius dalykus. Nemažas respondentų skaičius (44%) niekada IKT nenaudoja testavimui pamokų metu, ir tik 5% visada informacinėmis technologijomis naudojami atliekant testavimo užduotis pamokų metu. Vos ne pusė respondentų, t.y. 45%, pažymėjo, kad IKT naudoja klasėje aiškinimui.

I. Kupčiūnienė (2009) savo straipsnyje teigia, kad projekto „Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo 7–8 klasių ugdymo procese proveržis“ leidinyje ir ekspertų pranešimuose vyrauja teiginys, kad kompiuteris dalyko pamokoje naudingesnis tuo atveju, kai naudojamos ne visos pamokos metu, o tik fragmentiškai – aiškinant sudėtingesnius klausimus.

Tikslo skirta demonstravimui rezultatai pasiskirstė per visas pateiktis: 35% pedagogų teigia, kad IKT naudoja dažnai norėdami kažką tai pademonstruoti pamokų metu, o 24% respondentų vis dėl to teigia, kad visada naudoja informacines technologijas demonstravimo tikslams per savo anglų kalbos pamokas.

Be IKT priemonių naudojamų pamokų metu, pedagogai naudojami ir įvairiomis programinėmis įrangomis. Kokiomis konkrečiai, matyti 9a pav. ir 9b pav.

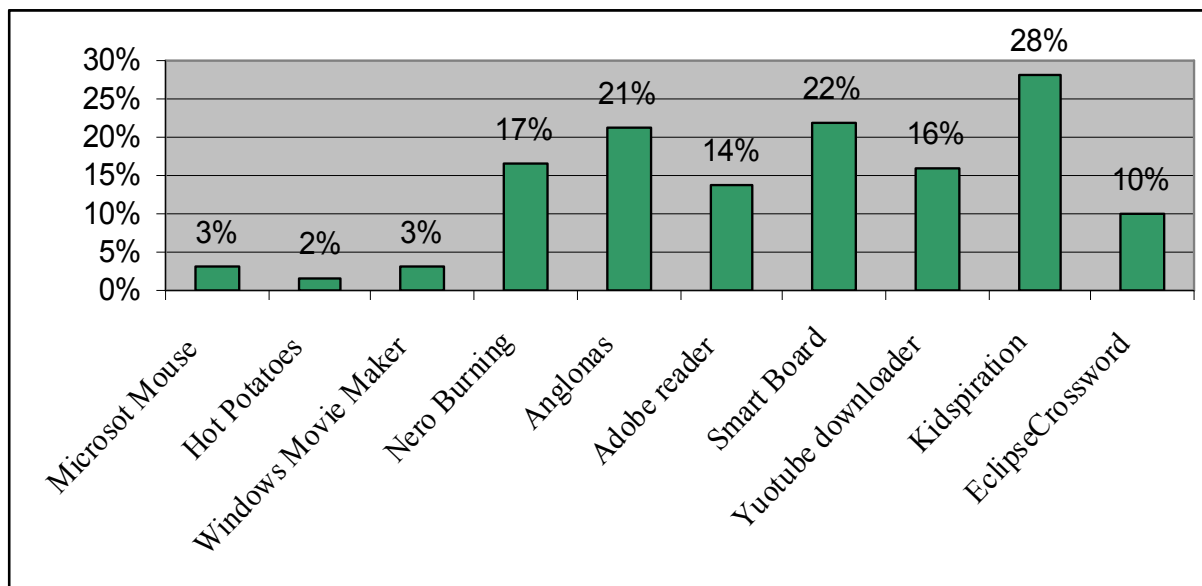
9a pav. Anglų kalbos pedagogų naudojamos programinės įrangos

(N=65)

Respondentų atsakymai, apie tai kokias programines įrangas jie naudoja, padalijami į dvi statistines diagramas (žr.9a pav. 9b pav.) tam, kad aiškiai būtų matyti, kuriomis programomis pedagogai naudojami daugiau, kuriomis mažiau. Kaip teigia tyrimo surinkti duomenys (žr.9a pav.), daugiausia respondentų 91% naudojami „Microsoft Word“ programa. Taip pat ne mažiau respondentų, t.y. 70%, taip pat daugiau naudojami ir „Microsoft Power Point“ programa, kurios pagalba galima pasiruošti vaizdinę medžiagą pamokoms. Kitos programos tokios kaip:

„Microsoft Internet Explorer“ (Mozilla Firefox, Google Chrome ar kt.) naršyklės, elektroninis paštas, informacijos paieškos programomis (www.google.lt, www.bing.lt. www.yahoo.com, www.info.lt ir kt), „Alkonas“ (anglų – lietuvių kalbų žodynas), Windows Media player (programa skirta paleisti vaizdo ir garso įrašus) taip pat populiarios pedagogų tarpe, jie suvedus duomenis daugiau nei 50%. Iš daugiau naudojamų programų mažesniu procentų skaičiumi t.y. 30%, tačiau ne mažiausiu „Microsoft Exel“ programos naudojimas. Anglų kalbos pamokose ši programa yra mažiau naudojama nei kitos jau išvardintos.

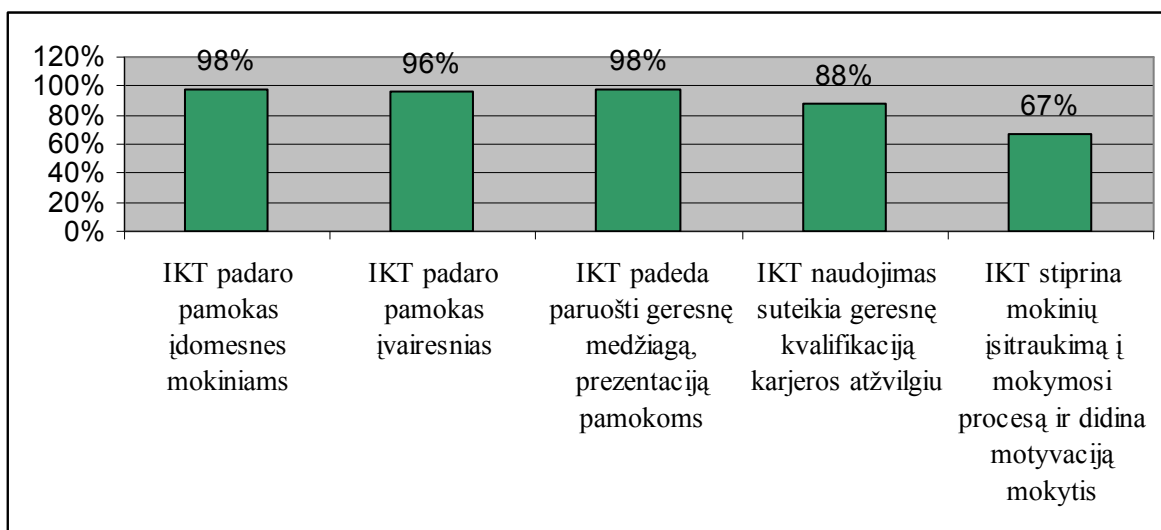

9b pav. **Anglų kalbos pedagogų naudojamos programinės įrangos**
(N=65)

Analizuojant kitą šios anketos klausiamo diagramą (žr. 9b pav.) matyti programos, kurios nėra taip daug naudojamos nei prieš tai mokant anglų kalbos. Iki 10% naudojamų programų respondentai išskyrė Microsoft Mouse Mischief (programa kurti interaktyvias Power Point pateiktis), Hot Potatoes (programa skirta interaktyvių užduočių kūrimui), Windows Movie Maker (programa skirta vaizdo byloms kurti), EclipseCrossword (programa kryžiažodžių sudarymui). Galima manyti, kad šios programos yra sunkiau valdomos ir ne visi jas geba naudoti kasdieniame darbe pamokų metu.

„Kidspiration“ - mokomoji kompiuterinė programa, pakankamai populiaru anglų kalbos mokytojų tarpe, 28% respondentų teigia ją naudojantys pamokų metu. Tiems respondentams, kurių darbo kabinetai aprūpinti naujomis informacinėmis technologijomis, gali pajavairinti sau pamoką įvairiomis užduotimis, kurios skirtos mokiniams iki penktos klasės (nuoroda į šaltinį: <http://www.inspiration.com/Kidspiration>).

Kitu klausimu buvo siekiama išsiaiškinti pedagogų nuomonę apie teigiamus IKT priemonių veiksmus (žr. 10 pav.)

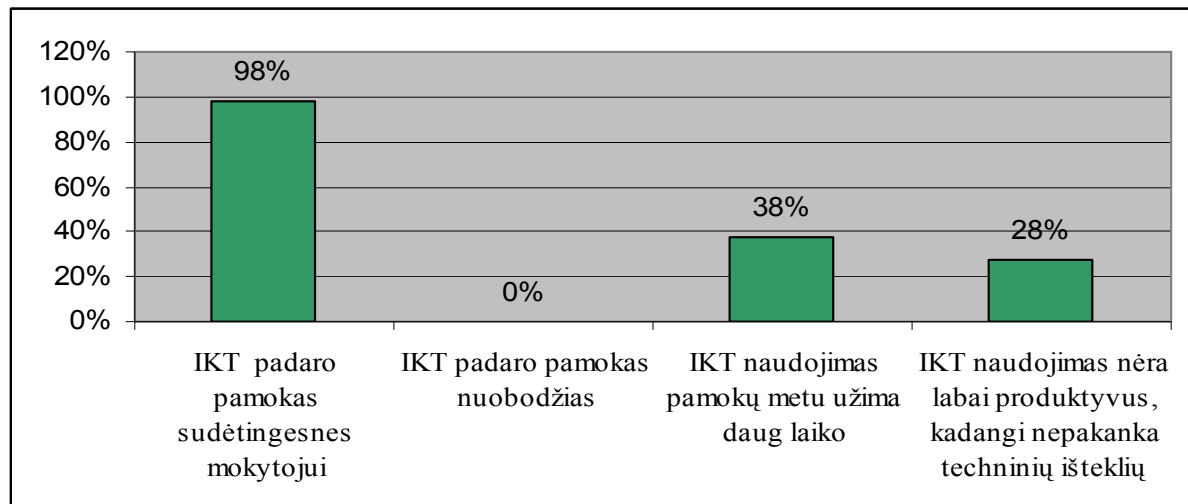
10 pav. Teigiami IKT priemonių panaudojimo pamokose veiksniai

(N=65)

Kaip rodo 10 pav. pateikti duomenys, respondentų nuomonės labai neišsiskyrė. 98% apklaustųjų pedagogų teigia, kad teigiami veiksniai yra tai, kad IKT padaro pamokas įdomesnes mokiniams ir padeda pasiruošti geresnę medžiagą, ar prezentacijas pamokoms.

Taip pat 88% pedagogų teigia, kad IKT naudojimas pamokų metu suteikia geresnę kvalifikaciją karjeros atžvilgiu. Tai sutampa su tuo, kad ir mokytojų kompetencijos aprašas (2007-01-15 ISAK – 54) skatina pedagogus tobulinti savo IKT kompetenciją – ugdyti informacinę kultūrą, kompiuterinį raštingumą ir gebėjimą integruoti IKT į mokymo ir mokymosi procesą. Galima teigti, kad pedagogai atsakingai stengiasi įgyvendinti visus jiems teikiamus reikalavimus. 67% respondentų teigia, kad IKT priemonės stiprina mokinių įsitraukimą į mokymosi procesą ir didina jų motyvaciją mokymosi procesui.

Be teigiamų IKT veiksnių, siekta nustatyti ir galimą neigiamą jų įtaką (žr.11 pav.)

11 pav. Neigiami IKT priemonių panaudojimo pamokose veiksniai
(N=65)

Aptariant neigiamus IKT priemonių panaudojimo veiksnius labiausiai, net 98% respondentai įvardija tai, kad IKT naudojimas pamokų metu padaro pamokas sudėtingesnes mokytojui. 38% teigia, kad IKT naudojimas taip pat užima ir pakankamai daug laiko, kuri galbūt mokytojas galėtų skirti kitiems darbams atlikti.

Kaip jau ankstesnėje duomenų analizėje respondentai teigia, kad jų netenkina darbo kabineto aprūpinimas informacinėmis technologijomis, taip ir įvardindami neigiamus veiksnius, 28% respondentų teigia, kad IKT naudojimas jiems nėra labai produktyvus, kadangi nepakanka techninių išteklių jiems naudoti.

Kaip pateikti duomenys rodo nebuvo nei vieno respondento kuris teigtų, kad IKT panaudojimas pamokų metu jas daro nuobodžiomis. Vadinasi galima teigti, kad IKT naudojimas yra neatsiejamas mokymo(si) procese norint užtikrinti jo kokybę.

Siekiant išsiaiškinti veiksnius, kurie galėtų paskatinti aktyviau mokytojams naudoti IKT savo pamokose buvo užduotas atviras klausimas. Pateikti atsakymai nagrinėti turinio analizės metodu.

Veiksniai galintys paskatinti aktyviau naudoti IKT anglų kalbos pamokose

(N=65)

Kategorijos	Dažnis	Subkategorijos	Dažnis	Įrodantys teiginiai (kalba netaisyta)
Metodinė pagalba	11	Seminarai	5	[„daugiau seminarų“] [„seminarai patobulinti įgūdžius“] [„apmokymai gerinantys IKT naudojimą“] [„mokytojų mokymai“] [„turiu viską, tačiau trūksta patirties bei seminarų dirbant su interaktyvia lenta“]
		Mokomosios programos	6	[„...daugiau pedagogams siūlomų mokamųjų programų“] [„nėra taip lengva naudotis mokomosiomis programomis, reikia daugiau apmokymų“] [„daugiau apmokymų kaip naudotis mokomosiomis programomis“] [„CD Rom'e prie vadovėlio su mokomosiomis programomis“] [„apmokymai mokytojams dirbant su mokomosiomis programomis“] [„pradinių klasių mokomųjų programų“]
IKT priemonių įrengimas kabinete	22	Internetinis ryšys	4	[„Internetinis ryšys kabinete“] [„įvestas internetas“] [„pradžioje užtektu interneto“] [„internetas kabinete“]
		Projektorius kabinete (Multimedia)	14	[„kabinete įrengtas projektorius ar interaktyvi lenta“] [„naujos Multimedia“] [„Multimedia įrengimas“] [„Multimedia įrengimas kabinete“] [„internetinis ryšys kabinete ir Multimedia“] [„nuosava Multimedia“] [„multimedia naudojimas kabinete“] [„nėra multimedia“] [„norisi multimedia“] [„projektorius kabinete“] [„užtektu pradėti nuo multimedia“] [„klasėje įrengta Multimedia“] [„Multimedia kabinete“] [„Internetas kabinete ir Multimedia“]
		Interaktyvi lenta	4	[„kabinete įrengtas projektorius ar interaktyvi lenta“] [„norėtuši pamėginti dirbti interaktyvia“]

				<i>lenta“]</i> <i>[„interaktyvi lenta kabinete“]</i> <i>[„noriu interaktyvios lentos kabinete“]</i>
Seminarų prieinamumas	6	Galimybė rinktis seminarą arčiau gyvenamosios vietos	2	<i>[„galimybė lankytis arčiau esančiuose seminaruose“]</i> <i>[„seminarai, kurie būtų arčiau gyvenamosios vietos“]</i>
		Seminarų finansavimas	4	<i>[„pigesni seminarai“]</i> <i>[„daugiau pigesnių seminarų“]</i> <i>[„prieinami seminarai mokytojams“]</i> <i>[„naudingesni ir pigesni seminarai ne tik teoriniu, bet ir praktiniu atžvilgiu“]</i>
Pedagogų kompetencija	5	Pedagoginis bendradarbiavimas	1	<i>[„kolegų pasidalijimas gerąja patirtimi, kaip dirbti su naujomis technologijomis“]</i>
		Asmeninės savybės	4	<i>[„visų mokytojų nusiteikimas aktyviems mokymo metodams“]</i> <i>[„daugiau motyvacijos patiems mokytojams taikyti IKT“]</i> <i>[„asmeninis nusiteikimas tobulėti“]</i> <i>[„didesnis asmeninis noras naudoti IKT“]</i>

Analizuojant šiuos tyrimo duomenis, sudarytos 4 kategorijos: metodinė pagalba, IKT priemonių įrengimas kabinete, seminarų prieinamumas ir pedagogų kompetencija. Į šias kategorijas buvo suskirstyti jas atspindintys veiksniai įtakoiantys IKT naudojimą.

Subkategorijoje apie *seminarus* daugiausia minima tai, kad pedagogus paskatintų naudoti IKT rengiami seminarai, apmokymai gerinantys IKT naudojimą pamokų metu. Kai kurie pedagogai teigia, kad jie turi viską tačiau trūksta patirties bei seminarų dirbant su interaktyvia lenta. Taigi pateikti duomenys leidžia daryti prielaidą, kad švietimo skyrius organizuoja mažai seminarų bei mokymų pedagogams naudojantiems ar norintiems pradėti naudoti naujasias technologijas.

Subkategorijoje *mokomosios programos*, dauguma pedagogų teigia, kad jei būtų daugiau apmokymų kaip naudotis mokomosiomis programomis juos labiau tai skatintų ir motyvuotų naudotis IKT pamokoje. Taip pat mokytojai teigia, kad juos paskatintų daugiau prieinamų mokomųjų programų bei CD Rom'e prie vadovėlio su mokomosiomis programomis.

Atsižvelgiant į tai, kad dauguma pedagogų pateikia IKT priemonių stoką darbo kabinete buvo išskirta dar viena subkategorija t.y., *internetinis ryšys*. Yra pedagogų, kurie teigia, kad juos paskatintų naudotis IKT priemonėmis internetas kabinete. Kaip jau buvo analizuojama ankstesniuose tyrimo duomenyse (žr. 5 pav.) respondentai teigia, kad jų darbo vietoje nėra internetinio ryšio.

Taip pat akivaizdžiai išsiskiria tokia subkategorija kaip projektorius kabinete. Nemažai respondentų teigia, kad tai būtų jiems paskata aktyviau taikyti IKT pamokų metu. Kaip teigiama kokybinio tyrimo „Projekto mokyklų pedagogų sėkmės istorijos“ ataskaitoje (2012), turint projektorių darbo kabinete galima pamokas pajvairinti ir Power Point pagalba pasirošti įdomų pristatymą klasei, bei pateikti pamokos žingsnius.

Išskirtoje subkategorijoje interaktyvi lenta, taip pat teigiama, kad pedagogai nori savo nuosavos interaktyvios lentos kabinete ar bent su ja pradėti dirbti, ir tai paskatintu juos aktyviau naudotis IKT pamokų metu.

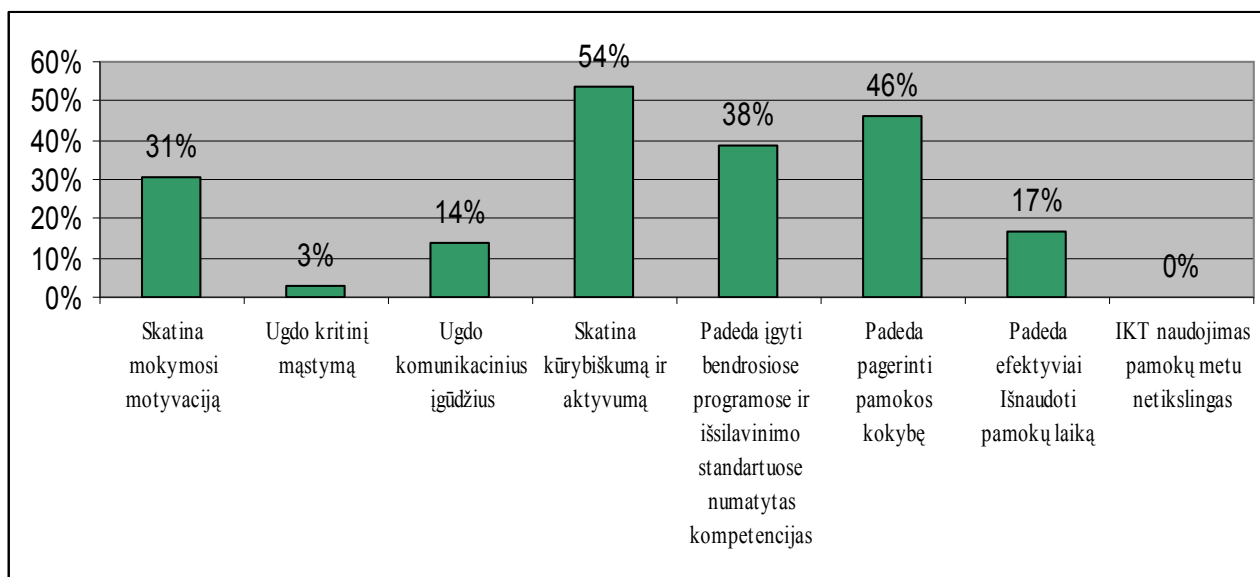
Subkategorijai seminarai išskirta labai artima subkategorija t.y., galimybė rinktis seminarą arčiau gyvenamosios vietos, todėl, kad buvo respondentų teigiančių, kad jie aktyviau naudotų IKT ne tik jei būtų daugiau seminarų, bet ir todėl, kad jie būtų arčiau gyvenamosios vietos. Taip pat išskiriama dar viena su seminarais susijusi subkategorija kaip seminarų finansavimas. Kaip teigia respondantai jog ne tik seminarų trūksta, bet jei jie yra tai pakankamai toli nuo gyvenamosios vietos. Žvelgiant į pateiktus duomenis, galima teigti, kad seminarai pedagogams padėtų aktyviau naudoti IKT pamokų metu, tačiau yra papildomų kliūčių dėl kurių jie juose nedalyvauja, nors norėtų.

Paskutiniosios kategorijos: pedagogų kompetencija subkategorija yra pedagoginis bendradarbiavimas prie kurios buvo priskirta respondentų nuomonė, kurie teigia, kad efektyviam IKT naudojimui padėtų ir kolegų pasidalijimas gerą patirtimi apie jų gebėjimus naudotis IKT.

Subkategorija asmeninės savybės buvo išskiriama todėl, kad buvo respondentų, kurie teigė, kad naudoti IKT pamokų metu juos pirmiausia turi paskatinti jų pačių motyvacijas naudotis IKT, bei asmeninis noras tobulėti.

Apibendrinant galima teigti, kad pedagogus aktyviau naudotis IKT savo pamokose paskatintų daugybė veiksnių, tačiau labiausiai išryškėja tai, kad ne visi yra aprūpinti IT priemonėmis ir galimybėmis tobulinti savo žinias mokymuose bei seminaruose. Tačiau negali atmesti ir tai, kad respondentams galbūt patiems trūksta daugiau motyvacijos dirbti inovatyvių technologijų pagalba.

Anketinės apklausos metu respondentų buvo paprašyta pažymėti, kokią naudą IKT naudojimas pamokų metu ir namuose jiems teikia (žr. 12 pav.)

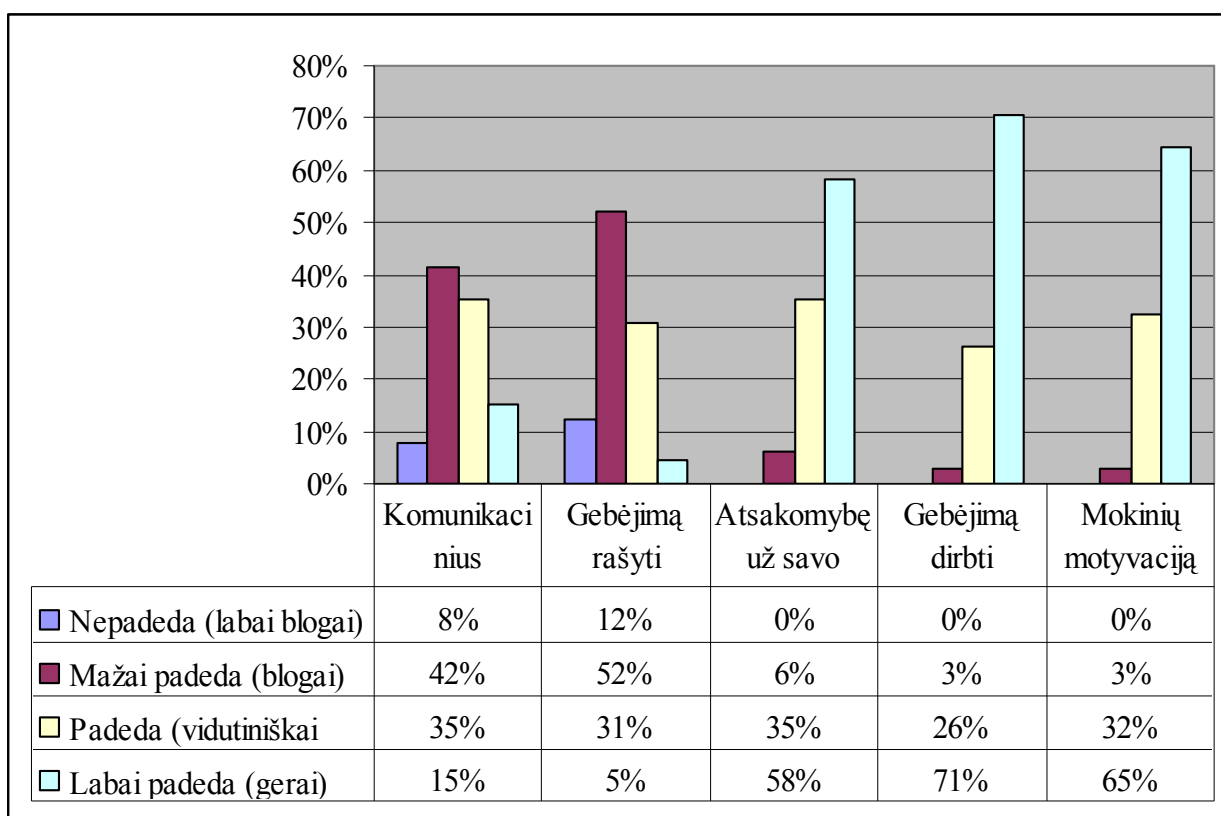
12 pav. IKT nauda pamokų metu ir namuose

(N=65)

54% respondentų teigia, kad visų pirma tai skatina kūrybiškumą ir aktyvumą. Pasitelkiant kūrybą ir gebėjimą aktyviai tai panaudoti, galima savo pamoką paversti netradicine. Taip pat beveik pusė apklaustų (46%) pritaria daugumos autorių nuomonei, kad IKT padeda pagerinti pamokos kokybę. Pedagogai taip pat neneigia, kad IKT ugdo komunikacinius gebėjimus (14%), skatina mokinių mokymosi motyvaciją (31%) ir 38% mano jog naudojimas IKT jiems patiems padeda įgyti bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose numatytas kompetencijas. Tik 3% teigia, kas IKT padeda ugdyti ir kritinį mąstymą. Apklausoje dalyvavę respondentai 100% nesutinka, kad IKT naudojimas pamokų metu gali būti netikslingas.

Taigi apibendrinant galima teigti, kad vis tik IKT naudojimas teikia vienokią ar kitokią naudą.

Respondentų buvo paprašyta išskirti IKT anglų kalbos pamokose ugdomus gebėjimus (žr. 13 pav.)

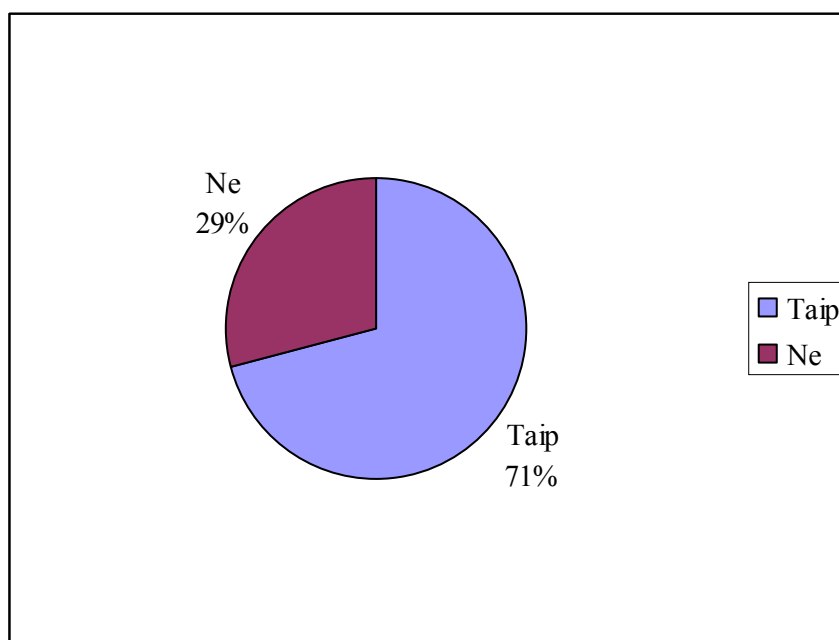
13 pav. IKT pagalba ugdomi gebėjimai

(N=65)

42% atsakiusiųjų teigia, kad IKT naudojimas mažai ugdo komunikacinius gebėjimus pamokų metu. Tik 15% pedagogų vis dėl to sutinka, kad IKT gali ir net labai padeda ugdyti komunikacinius gebėjimus. Daugiau nei pusė respondentų (52%) sutinka, kad IKT naudojimas mažai padeda ugdyti gebėjimą taisyklingai rašyti. Galima šiam teiginiui pritarti, tačiau reiktų dar išsiginčyti, kokių būdu tai būtų galima nustatyti. Daugiau nei pusė respondentų (58%) pritaria, jog naudojimas IKT ugdo atsakomybę už savo atliekamą darbą ir nei vienas respondentas šiam teiginiui nepaprieštaravo. Taip pat nei vienas respondentas neprieštaruoja, kad IKT ugdo gebėjimą dirbti savarankiškai ir ugdo mokinių mokymosi motyvaciją. Didžiausias procentas (71%) respondentų iš pateiktų pasirinkimų pasirinko tai, kad IKT naudojimas labiausiai padeda ugdyti gebėjimą dirbti savarankiškai.

Tiriamųjų buvo paprašyta išsakyti savo nuomonę apie tai, ar jie pritaria nuomonei, kad IKT panaudojimas yra būtinas užtikrinti efektyvų ir kokybišką mokymo(si) procesą. Gauti duomenys matyti 14 pav.

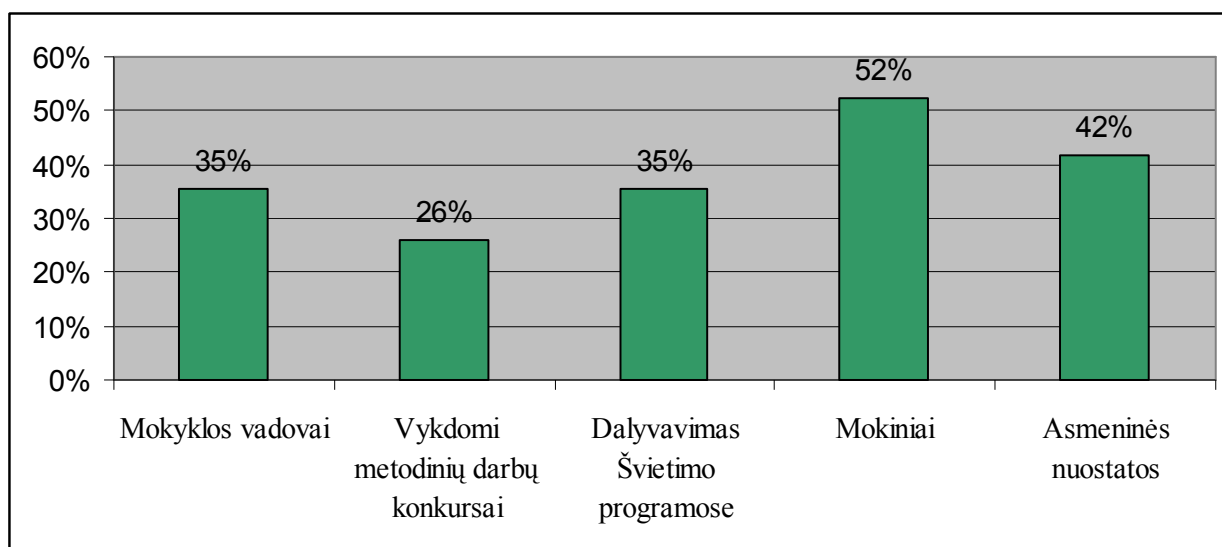
14 pav. **Pedagogų nuomonė apie IKT naudojimo efektyvumą, kokybiškumą mokymosi procesui užtikrinti**
(N=65)

Kaip rodo pateikti duomenys, net 71% visiškai pritaria ir kai kurie jų teigia, kad mokymosi procesas naudojant IKT tampa daug įdomesnis ne tik mokiniams, bet ir pačiam mokytojui mėginančiam išbandyti savo žinias ir gebėjimus naudotis naujomis technologijomis. Taip pat jie teigia, kad IKT padeda susiplanuoti pamokos laiką produktyviai skiriant pamokos dalį rimtam ir produktyviam darbui, bei turint ir galit pajvairinti įdomesnėmis užduotimis nei pateikia vadovėliai ar pratybų sąsiuviniai.

Tačiau 29% respondentų vis dėlto teigia, kad informacinių komunikacinių technologijų naudojimas nėra būtinas efektyviam ir kokybiškam mokymo(si) procesui užtikrinti. Dalis neigiamai atsakusių respondentų pakomentavo, kad iki IKT naudojimo švietimo sistemoje visi mokėsi tik vadovėlių pagalba ir visi kas norėjo mokytis ir mokėsi įgijo aukštuosius išsilavinimus ir nėra nė kiek prastesni nei šiandieniniai išsilavinę asmenys, kurie mokėsi ir studijavo naudodamiesi informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis. Taip pat, buvo ir tokių respondentų, kurie tvirtina, kad kūrybingam asmeniui IKT nėra galimybė save realizuoti, tai gali būti tik maža pagalba įgyvendinat savo idėjas.

Taigi apibendrinant galima teigti, jog nors dalis pripažįsta, kad IKT neturi įtakos efektyviam mokymui(si), didžioji dauguma respondentų sutinka, kad IKT padeda užtikrinti efektyvų mokymo(si) procesą.

Paskutiniu anketos klausimu pageidauta sužinoti respondentų nuomonę apie tai, kas juos skatina naudotis IKT anglų kalbos pamokose (žr. 15 pav.)

15 pav. **Veiksniai skatinantys pedagogus taikyti IKT mokymo(si) procese**
(N=65)

52% pripažino, kad juos skatina mokiniai. Šį respondentų atsakymą gali prilyginti N. Mačianskienė ir kt. autorių (2012) nuomonei, kad šiuolaikiniai mokiniai „Digital natives“, „net generation“: auga IKT apsuptyje; virtuali terpė – jiems tampa įprasta laisvalaikio praleidimo, žaidimų vieta. Internetas – įprastinis informacijos paieškos įrankis, jie priima IKT grįstą mokymą/si kaip pažįstamą natūralų procesą ir nuolatos produktyviai išnaudoja buvimą virtualioje aplinkoje. 42% atsakiusiųjų teigia, kad IKT naudojimui savo pamokose juos taip pat pastūmėjo ir asmeninės nuostatos. Dalyvavimas Švietimo programose bei mokyklos vadovų skatinimas išsidėstė lygiai, po 35% . Galima konstatuoti, kad vadovai ragina savo darbuotojus aktyviai dalyvauti švietimo organizuojamose veiklose, o norint tai atlikti neišvengiamai reikalinga naudotis informacinėmis technologijomis. Taip pat vykdomi įvairūs metodinių darbų konkursai 26% respondentų skatina intensyviai naudoti naujas informacines technologijas.

Apibendrinant tyrimo rezultatus, galima teigti, kad IKT šiandieniniame anglų kalbos mokymo(si) procese užima didelę dalį. Pedagogai noriai naudojami IKT teikiamomis galimybėmis ir stengiasi pritaikyti turimas žinias bei gebėjimus kurdami mokymo priemones anglų kalbos pamokose. Tai tampa jų pagalbine priemone ne tik ruošiantis, bet ir pačių pamokų metu. Kaip tyrimo rezultatai parodė pedagogai yra suinteresuoti tobulinti savo įgūdžius ir stengtis, kad jų pamokos būtų modernios bei kokybiškos efektyviais mokymo metodais, tačiau ne visiems yra prieinamos galimybės tai įvykdyti kas kart kai jie to nori dėl informacinių technologijų resursų stokos mokyklose. Apklaustose mokyklose anglų kalbos mokytojai pagrindė naudojami kompiuteriu, internetu ir projektoriumi. Galima daryti prielaidą, kad IKT diegimui bei pedagogų informacinių technologijų kompetencijai tobulinti, būtina prieinamesnių finansiškai bei geografinės padėties atžvilgiu rengiamų seminarų ir mokymų.

IŠVADOS

1. Mokykla – labai svarbus kiekvieno žmogaus raidos etapas. Mokykloje įgyjami pagrindiniai įgūdžiai padedantys įsitvirtinti tolimesniuose gyvenimo etapuose. Sparti gyvenimo kaita kaskart verčia koreguoti ir tobulinti ugdymo procesą, kad mokymas(is) taptų patrauklus ir kokybiškai užtikrintas besimokančiam. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija nuolatos siekia švietimo kokybės užtikrinimo laikantis bendrųjų principų: visuotinumu, pažangumu bei nuoseklumu. Į visas gyvenimo sritis besiskverbiančios informacinės technologijos palaipsniui koreguoja kiekvieno pažiūrį į mokymą bei mokymąsi reikalaujant naujų mokymo metodų. Šiuolaikinė informacinė visuomenė sparčiai tobulėja inovatyvių technologijų gausa nuo kurios taip pat neatsiejamas ir mokslas. Pastebėta tendencija, kad taikant informacines technologijas ugdymo procesas gerėja kokybės aspektu. Mokytojas gebantis naudotis informacinėmis technologijomis tampa patrauklesnis mokiniui, kuris perima visas teikiamas žinias. Informacinių technologijų naudojimas tampa iššūkiu mokytojui tenkinant besimokančios visuomenės interesus.
2. Siekiant užtikrinti bei paskatinti mokinių mokymąsi, kūrybiškumą ir užtikrinti pamokų efektyvumą pedagogas priverstas tobulėti ir prisitaikyti prie naujovių naudojant informacines ir komunikacines technologijas. Todėl pedagogas taip pat tampa besimokančiu piliečiu, kad neatsiliktų nuo nuolatos kintančios ir tobulėjančios aplinkos, siekiančios užtikrinti informacinės visuomenės ugdymo kokybę. Norint pasiekti kokybiškų rezultatų visų pirma pedagogas turi būti pilnai kvalifikuotas ir suinteresuotas toliau tobulėti kartu su tobulėjančia aplinka. Nuolatinė informacinių technologijų kompetencijų savianalizė bei tobulinimas(is) neatsiejamas kokybiškai mokančio mokytojo požymis. Pedagogas integruodamas informacines komunikacines technologijas į savo ugdymo proceso sritį privalo preciziškai suplanuodamas kiekvieną jo etapą. Jis turi apimti programinės įrangos atranką, pedagogų kvalifikacijos tobulinimą ir pagalbą, technikos bei kitos įrangos infrastruktūrą. Mokymo aplinka ne tik turi būti moderni bei reprezentatyvi, bet ir visavertiškai išnaudojama efektyviam bei kokybiškam mokymui(si).
3. Apibendrinant tyrimo rezultatus, galima teigti, kad informacinės komunikacinės technologijos anglų kalbos mokymo(si) procese yra naudojamos ir perspektyvios. Pedagogai, kurie turi galimybę mokyti naudojantis informacinėmis technologijomis noriai naudojasi teikiamomis galimybėmis ir stengiasi pritaikyti turimas žinias bei

gebėjimus kurdami mokymo priemones anglų kalbos pamokose. Teigiama, kad informacinės technologijos yra naudingos ir efektyvios kokybiškam mokymui(si) užtikrinti, tačiau ne visi linkę informacines technologijas naudoti kasdien pamokų metu ar joms ruošiantis. Vis dėl to anglų kalbos kabinetai dar nėra pilnai aprūpinti informacinėmis technologijomis, todėl pedagogai negali išnaudoti visų informacinių komunikacinių technologijų teikiamų galimybių ugdymo procese. Pagrindiniu informacijos panaudojimo šaltinis kol kas yra kompiuteris, kuriuo ne visi anglų kalbos mokytojai gali naudotis savo darbo kabinete arba prie jo nėra interneto prieigos. Nemaža dalis pedagogų savo darbo kabinete turi projektorius, kurie padeda pasiruošti įdomesnes ir patrauklesnes pamokas. Galima daryti prielaidą, kad informacinių technologijų diegimui bei pedagogų informacinių technologijų kompetencijų tobulinimui, būtina sudaryti galimybes tiek finansiniu tiek geografiniu aspektais. Galima teigti, kad atlikto tyrimo rezultatai patvirtina iškeltą hipotezę, kad IKT taikymui ugdymo procese siekiant užtikrinti geresnę anglų kalbos mokymo(si) kokybę, mokytojui nėra suteikiama pakankamai galimybių.

REKOMENDACIJOS

Siūlymai bendrojo lavinimo anglų kalbos mokytojams:

- Reikalauti mokyklos vadovų, kad pagerintų ar suteiktų visiems vienodas galimybes naudotis informacinėmis technologijomis anglų kalbos pamokose.
- Skatinti anglų kalbos mokytojus tarpusavyje dalintis turima patirtimi su kolegomis: rengti pranešimus, vesti atviras pamokas naudojant informacines technologijas, skleisti gerą patirtį „kolega kolegai“, skelbti turimą informaciją spaudoje, mokyklos tinklapyje, elektroniniame dienyne ir pa.
- Tobuliant anglų kalbos mokytojų darbo su naujomis informacinėmis technologijomis būtina kreipti dėmesį, kad būtų susiję ne tik informacinių technologijų tobulinimui, bet ir mokomosiomis anglų kalbos programomis ar praktinėmis užduotimis.

LITERATŪRA

1. *Ankstyvasis užsienio kalbų mokymas – būtinybė ar mada?*(2006). Parengė: LR švietimo ir mokslo ministerija. [Žiūrėta 2013-09-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.smm.lt/ugdymas/aukm/index.htm>>.
2. *Ankstyvasis užsienio kalbų mokymas pradinėje klasėje* (2006). Parengė LR švietimo ir mokslo ministerija. [Žiūrėta 2013-10-15]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/uzs_klb_prad_kl_tyrimo_ataskaita.pdf>
3. Barkauskaitė M., Bruzgelevičienė R. (2004). *Švietimo įstaigos vertinimo nuostatos. ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos projektas*. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
4. *Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys*. (2008) Vilnius.
5. Bijeikienė V., Pundziuvienė D., Zutkienė L. D. (2012). *IKT panaudojimas integruojant kalbos ir dalyko mokymą*. [Žiūrėta 2013-11-22]. Prieiga per internetą:<<http://uki.vdu.lt/sm/index.php/sm/article/download/12/14>>
6. Bitinas B. (2011). *Edukologijos terminija: kokybė ir problemos*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
7. Brazdenkis V. (2009) *Informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis papildytų edukacinių technologijų kaita*. Informacijos mokslai. Nr. 50 p. 57-63.
8. Brazdenkis V. (2008) *Kompiuteriai mokyklose: kiek ir kaip naudojami?* [Žiūrėta 2014-01-10]. Prieiga per internetą:<http://www.sac.smm.lt/images/file/e_biblioteka/17_SPA1_Kompiuteriai%20mokyklose.pdf>.
9. Bučinskaitė Ž. (2011) *Švietimo politika ir švietimo kokybė – Baltijos valstybės lyginamoji analizė ir perspektyvos*. Magistro darbas. Vilnius.
10. Bulajeva T. (2005) *Užsienio kalbų mokymas pradinėje klasėje*. Vilnius.
11. Dagienė V. (2007) *Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2005-2007 m. strategijos priemonių įgyvendinimas*. Vilnius.
12. Dagienė V., Grigas G., Jevsikova T. (2006). *Enciklopedinis kompiuterijos žodynas*. Vilnius: TEV.
13. Dagienė V., Grigas G., Krapavickaitė D. ir kt. autoriai (2008) *Įvairių šalių informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo patirties analizė*. Vilnius. [Žiūrėta 2014-01-05]. Prieiga per internetą:<http://www.itc.smm.lt/wp-content/uploads/2009/11/TP_tyrimo-ataskaita_final.pdf>.

14. Damskis O., Razmantienė A. (2013). *Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento informacinis biuletenis. Švietimo kokybės užtikrinimo savivaldybėse apžvalga. Įvadas.* Švietimo ir mokslo ministerija, 2013 Nr. 8.
15. Danieliūtė V. (2013). *Informacinių technologijų taikymas logopedų darbe.* Magistro darbas.
16. Díaz-Corrалеjo J., Bermejo M. L. G., Carcedo P. G. ir kt. (2008) *IKT integravimas į kalbų mokymą ir mokymąsi.* Vadovas skirtas vidurinio aukštojo bei suaugusiųjų švietimo sektoriuose besimokantiems europiečiams. [Žiūrėta 2014-01-05]. Prieiga per internetą: <<http://webh01.ua.ac.be/odlac/guides/2e-GUIDES-LEARNERS-LT.pdf>>.
17. Dromantienė L. ir kt. (2011). *Kokybės vadyba plėtojant pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistemą.* Šiauliai.
18. Dudzinskienė R., Kelesnikienė D., Paurienė L. ir kt. (2010) *Inovatyvių mokymo(si) metodų ir IKT taikymas.* II knyga. Vilnius: Ugdymo plėtotės centras.
[Žiūrėta 2014-01-05]. Prieiga per internetą: <http://www.inovacijos_upc.smm.lt/uploads/2%20knyga.pdf>.
19. *Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcija.* (2008)
[Žiūrėta 201-11-05]. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=332022&p_query=&p_tr2>.
20. Gage N. L., Berliner, D. C. (1994). *Pedagoginė psichologija.* Vilnius: Alma littera.
21. Gebiežienė V. (2011). *Informacinių komunikacinių technologijų panauda spec. Pedagogo darbe su specialiuju ugdymosi poreikiu turinčiais vaikais Panevėžio bendrojo lavinimo mokyklose.* [Žiūrėta 2014-01-05]. Prieiga per internetą: <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2011~D_20110804_090510-46474/DS.005.0.01.ETD>.
22. Herring J. E. (1998). *Informacinių įgūdžių ugdymas mokykloje.*, Vilnius: Garnelis.
23. *Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008-2012 m. strategija.* [Žiūrėta 2013-12 -20]. Prieiga per internetą: <http://www.itc.smm.lt/?page_id=406>.
24. *Informacijos ir komunikacijos technologijos diegimo Lietuvos švietime strategija* (2000).
[Žiūrėta 2013-09-25]. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/docs3/kad4/W3_VIEWER.ViewDoc-p_int_tekst_id=7671&p_int_tv_id=858&p_org=0.htm>.
25. *Informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimas gerinant mokymo ir mokymosi mokykloje kokybę.* (2006) Kaunas. [Žiūrėta 2013-09-17]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/fit/sv_bukle/tyrimai_sb.htm>.

26. *Informacinių komunikacinių technologijų taikymo ugdymo procese galimybės. Rekomendacijos mokytojui.*(2005) Vilnius. [Žiūrėta 2013-09-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.pedagogika.lt/puslapis/knyga.pdf>>.
27. Jonaitienė B. (2011). *Kompiuterio naudojimas mokant(-is) geografijos bendrojo lavinimo mokykloje.* Baigiamasis bakalauro darbas. Šiauliai, 2011. [Žiūrėta 2013-12-27]. Prieiga per internetą: <http://vddb.library.lt/obj/LT-eLABa-0001:E.02~2011~D_20110804_085924-31532>
28. Kavaliauskaitė V. (2011). *Intraneto kaip komunikacinės ir komunikacinės technologijos naudojimą įtakojantys veiksniai Kauno miesto viešbučiuose.* Baigiamasis bakalauro darbas. Kaunas, 2011. [Žiūrėta 2013-11-05]. Prieiga per internetą:<http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2011~D_20110705_171246-09512/DS.005.0.01.ETD>.
29. *Kokybinio tyrimo „Projekto mokyklų pedagogų sėkmės istorijos“ ataskaita (2012)* [Žiūrėta 2014-01-17]. Prieiga per internetą:<http://www.inovacijos_upc.smm.lt/uploads/A%20T%20A%20S%20K%20A%20I%20%20A.pdf>.
30. Komza R.B. (2003). *Technology, innovation and educational change. A global perspective.* International Society for Technology in Education.
31. Kupčiūnienė I. (2009). *Mokytojos patirtis: informacinių ir komunikacinių technologijų integravimas su kitais dalykais 7-8 klasėje.* [Žiūrėta 2014-01-05]. Prieiga per internetą:<<http://www.itc.smm.lt/?p=1166>>.
32. *Kursinių ir baigiamųjų (bakalauro, laipsnio nesuteikiančių studijų, magistro) darbų rengimo ir gynimo metodinės rekomendacijos.* (2010)Šiaulių universiteto edukologijos fakultetas. Šiauliai.
33. Kvietkauskienė G. (2008). *Metodinė veikla mokytojo ir mokinio kompetencijoms ugdyti.* [Žiūrėta 2013-09-15]. Prieiga per internetą: <http://www.sac.smm.lt/images/file/e_biblioteka/3_Metodine_veikla_mokytojo%20ir%20mokinio%20kompetencijoms%20ugdyti.pdf>.
34. Mačianskienė N. ir kt. (2012). *Integruoto dalyko ir užsienio kalbos(anglų, vokiečių ir prancūzų) mokymo didaktinių kompetencijų ugdymas. Kaunas.* [Žiūrėta 2013-09-15]. Prieiga per internetą:<http://uki.vdu.lt/wp-content/uploads/doc/Sinergija/IDKM_metodine.pdf>.

35. Merkys G., Urbonaitė-Šlyžiuviene D., Balčiūnas S. ir kt. (2007). *IKT taikymas ugdyme (SITES 2006 Lietuva)*. Kaunas, Šiauliai. [Žiūrėta 2014-01-10]. Prieiga per internetą: <<http://portalas.emokykla.lt/Documents/Tyrimai/SITES%202006%20tyrimo%20ataskaita%20%284%29.pdf>>.
36. Myers D. G., (2000). *Psichologija*. Poligrafija ir Informatika. United States of America.
37. *Mokytojų kompetencijos aprašas*. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-54. [Žiūrėta 2013-10-17]. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=291726&p_query=&p_tr2>.
38. *Mokytojų kompetencijos aprašas*. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. ISAK-555. [Žiūrėta 2013-04-25]. Prieiga per internetą: <<http://www.emokykla.lt/admin/file.php?id=472>>.
39. Motteram G. (2013) *Innovations in learning technologies for English language teaching*. British Council. [Žiūrėta 2014-01-15]. Prieiga per internetą: <http://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/C607%20Information%20and%20Communication_WEB%20ONLY_FINAL.pdf>.
40. *Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija* (2012). [Žiūrėta: 2013 – 10 – 11]. Prieiga per internetą: <<http://www.smm.lt/docs/pktkm.pdf>>.
41. Prensky M., (2009) *Skaitmeninio pasaulio čiabuviai ir imigrantai*. [Žiūrėta 2013-08-15]. Prieiga per internetą: <<http://lituanistika.emokykla.lt/?tur=7&straip=1>>.
42. *Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra (II etapas)*. Ugdymo plėtotės centras, 2012. [Žiūrėta 2013-04-25]. Prieiga per internetą: <<http://www.upc.smm.lt/projektai/pkt/>>.
43. *Reikalavimai mokytojų kompiuterinio raštingumo programoms*. (2007) [Žiūrėta 2013-04-25]. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=302571&p_query=D%EBI%20reikalavim>.
44. Rozgiene I., Medvedeva O., Straková Z. (2008) *IKT integravimas į kalbų mokymą ir mokymąsi*. Vadovas skirtas dėstytojams. [Žiūrėta 2013-04-25]. Prieiga per internetą: <<http://webh01.ua.ac.be/odlac/guides/3e-GUIDES-TUTORS-LT.pdf>>.
45. Sabaliauskas T., Jakubauskaitė V., Bukantaitė D. (2008). *Mokytojų kompetencijų įsivertinimas informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo aspektu*. Profesinis rengimas: tyrimas ir realijos. [Žiūrėta 2014-01-14]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/uploads/documents/tyrimai_ir_analizes/Leidiniai%202013/%C5%A0vietimo%20kokyb%C4%97%20%282013%2011%29.pdf>.

46. Sabaliauskas T., Morkevičienė I. (2007). *Informacinių ir komunikacinių technologijų integravimas į mokymo(si) procesą socialiniu bei etiniu aspektu*. Profesinis rengimas: Tyrimai ir realijos 2007/13.
47. Shyamlee S. D., Phil M. (2012) *Use of Technology in English Language Teaching and Learning: An Analysis*. [Žiūrėta 2014-01-21]. Prieiga per internetą: <<http://www.ipedr.com/vol33/030-ICLMC2012-L10042.pdf>>.
48. Šorienė N. (2013). *Švietimo kokybė*. Švietimo ir mokslo ministerija 2013 lapkritis, Nr. 10(96).
49. *Užsienio kalbų mokymas pradinėje klasėje (2005)*. Parengė: LR švietimo ir mokslo ministerija. [Žiūrėta 2013-09-17]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/AUKM_prad_kl_atask1.pdf>.
50. Vaicekauskienė V. (2012) *Valstybinė švietimo strategija 2013-2022 m.: Tikslai, problemos, tobulinimo kryptys*. 2012m. spalio Nr. 17 (81). [Žiūrėta 2013-12-15]. Prieiga per internetą:< <http://www.nmva.smm.lt/wp-content/uploads/2012/12/svietimo-strategija.pdf>>.
51. Valantinas A. (2012). *Ikimokyklinio ugdymo kokybė. Švietimo problemos analizė*. [Žiūrėta 2013-01-28]. Prieiga per internetą: <http://www.sac.smm.lt/images/file/e_biblioteka/ikimokyklinio%20ugdymo%20kokybe.pdf>.
52. Vilkonienė M. (2009). *Informacinių komunikacinių technologijų diegimo ir taikymo švietime įtaka pedagoginės sistemos kaitai: diskurso analizė*. Pedagogika 2009/ 95. [Žiūrėta 2013-11-29]. Prieiga per internetą: <<http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2009/95/vil126-133.pdf>>.
53. Virbickaitė D., Šaparnis G., Šaparnienė D. (2005) *Informacinių ir komunikacinių technologijų įtaka švietimo organizacijų vadybai*. Šiauliai.

PRIEDAI

Gerbiami anglų kalbos mokytojai,

Kviečiame dalyvauti tyrime, kurio rezultatai bus panaudoti tobulinant mokymosi kokybę bendrojo ugdymo mokykloje. Anketos klausimai susiję su informacinių komunikacinių technologijų panaudojimu anglų kalbos mokymo(si) procese. Apklausa - anoniminė. Tyrimo rezultatai bus analizuojami apibendrintai. Iš anksto dėkojame už bendradarbiavimą.

Tyrimo organizatoriai

Apveskite arba pažymėkite (v) Jums tinkantį atsakymo variantą, kuris atspindi Jūsų nuomonę.

TRUMPA INFORMACIJA APIE JUS:

1. Jūsų amžius:

- a) 20-30;
- b) 31-40;
- c) 41 ir daugiau.

2. Jūsų išsilavinimas:

- a) Aukštasis neuniversitetinis;
- b) Aukštasis universitetinis;
- c) Kita.....

3. Jūsų pedagoginis stažas dirbant užsienio (anglų) kalbos mokymo srityje:

- a) 1 – 5;
- b) 6 – 10;
- c) 11 – 15;
- 16 ir daugiau.

4. Mokyklos tipas, kurioje dirbate:

- a) Gimnazija
- b) Vidurinė
- c) Progimnazija
- e) Pagrindinė
- d) Pradinė

***JŪSŲ NUOMONĖ APIE INFORMACINIŲ KOMUNIKACINIŲ
TECHNOLOGIJŲ PANAUDOJIMĄ ANGLŲ KALBOS MOKYMO(SI)
PROCESE***

5. Kaip dažnai naudojate IKT savo pamokoje?

- a) Kiekvieną pamoką;
- b) Vieną kartą per savaitę;
- c) Rečiau nei kartą per savaitę;
- d) Nenaudoju.

6. Kokį kompiuterinio raštingumo pažymėjimą turite?

- a) ECDL (Europos kompiuterinio vartotojo pažymėjimas);
- b) Pedagogų kompiuterinio raštingumo ir ECDL;
- c) Pedagogų kompiuterinio raštingumo;
- d) Pažymėjimo neturiu.
-

7. Jūsų nuomone, ar pedagogui naudinga turėti raštingumo pažymėjimą?

- a) Taip;
- b) Manau, kad taip;
- c) Abejoju;
- d) Manau, kad ne;
- e) Ne.

8. Ar pilnai išvystytas informacinių komunikacinių technologijų tinklas Jūsų darbo kabinete?

- a) Klasėje yra kompiuteris;
- b) Klasėje yra internetinis ryšys;
- c) Klasėje yra projektorius;
- d) Klasėje yra interaktyvi lenta;
- e) Klasėje yra daugiafunkcinis aparatas

9. Ar Jus tenkina darbo kabineto aprūpinimas IKT priemonėmis?

- a) Taip, pilnai;
- b) Taip, iš dalies;
- d) Ne, netenkina;

Prašome pakomentuoti.....
.....
.....

10. Kokiomis IKT priemonėmis naudojate per savo pamokose ir kaip dažnai?

Pažymėkite (✓) Jums tinkantį atsakymo variantą, kuris atspindi Jūsų nuomonę.

IKT priemonės	Kiekvieną pamoką	Vieną kartą per savaitę	Kartą per mėnesį	Nenaudoju
Kompiuteris				
Projektorius				
Interaktyvi lenta				
Magnetola				
Televizorius				
DVD grotuvas				
Fotoaparatas				
Daugiafunkcinis aparatas				

11. Kokiais tikslais naudojate IKT anglų kalbos pamokose?

	Niekada	Retai	Dažnai	Visada
Aiškinimui				
Demonstravimui				
Iliustravimui				
Informacijos paieškai				
Testavimui				
Projektinei veiklai				
Siekiant gilinti temą ir jos sampratą				
Integruojant kelis mokomuosius dalykus				
Kita				

12. Kokia programine įranga naudojate ?

Pažymėkite (v) Jums tinkamus atsakymo variantus, kurie atspindi Jūsų nuomonę.

- Microsoft Power Point (programa pristatymų rengimui)
- Microsoft Word (tekstų rengyklė)
- Microsoft Exel (elektroninė skaičiuoklė)
- Microsoft Publisher (programa laikraščių, bukletų kūrimui)
- Microsoft Mouse Mischief (programa kurti interaktyvias Power Point pateiktis)
- Microsoft Internet Explorer (Mozilla Firefox, Google Chrome ar kt.) naršyklės
- Elektroninis paštas
- Informacijos paieškos programomis (www.google.lt, www.bing.lt, www.yahoo.com, www.info.lt ir kt)
- Hot Potatoes (programa skirta interaktyvių užduočių kūrimui)

- Jclie (programa interaktyvių užduočių kūrimui)
- Image Marcup Tool (programa interaktyvių užduočių kūrimui)
- Blog (internetinis tinklaraštis)
- Windows Movie Maker (programa skirta vaizdo byloms kurti)
- Nero Burning (programa skirta daugialypės terpės bylas įrašyti į optinius diskus)
- Alkonas (anglų – lietuvių kalbų žodynas)
- Anglonas (anglų – lietuvių kalbų žodynas)
- Adobe Reader (programa skirta skaityti PDF formatu išsaugotus dokumentus)
- Windows Media player (programa skirta paleisti vaizdo ir garso įrašus)
- Smart Board (programa darbui su interaktyvia lenta)
- Youtube downloader (programa YouTube vaizdo bylų parsisiuntimui)
- Kidspiration (mokomoji kompiuterinė programa)
- EclipseCrossword (programa kryžiažodžių sudarymui)
- .....

13. Teigiami IKT priemonių panaudojimo pamokose veiksniai.

(pažymėkite bent 2 galimus variantus)

- a) IKT padaro pamokas įdomesnes mokiniams;
- b) IKT padaro pamokas įvairesnes;
- c) IKT padeda paruošti geresnę medžiagą prezentaciją pamokoms;
- d) IKT naudojimas suteikia geresnę kvalifikaciją karjeros atžvilgiu;
- e) IKT stiprina mokinių išitraukimą į mokymo procesą ir didina motyvaciją mokytis.
- f) .....

14. Kokius neigiamus IKT priemonių panaudojimo veiksnius galite įvardinti?

(pažymėkite bent 2 galimus variantus)

- a) IKT padaro pamokas sudėtingesnes mokytojui;
- b) IKT padaro pamokas nuobodžias;
- c) IKT naudojimas pamokų metu užima daug laiko;
- d) IKT naudojimas nėra labai produktyvus, kadangi nepakanka techninių išteklių.
- e) .....

15. Kokie veiksniai galėtų paskatinti aktyviau naudoti IKT pamokose?

.....

.....

.....

16. Jūsų nuomone, IKT naudojimas pamokų metu (ir namie):

- a) Skatina mokymosi motyvaciją;
- b) Ugdo kritinį mąstymą;
- c) Ugdo komunikacinius įgūdžius;
- d) Skatina kūrybiškumą ir aktyvumą;
- e) Padeda įgyti bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose numatytas kompetencijas;
- f) Padeda pagerinti pamokos kokybę;
- g) Padeda efektyviai išnaudoti pamokų laiką;
- h) IKT naudojimas pamokų metu netikslingas.

17. Įvertinkite, kaip IKT Jūsų pamokose padeda ugdyti:

Pažymėkite (✓) Jums tinkantį atsakymo variantą, kuris atspindi Jūsų nuomonę.

	1 (labai blogai) > Nepadeda	2 (blogai) > Mažai padeda	3 (vidutiniškai) > Padeda	4 (gerai) > Labai padeda
Komunikacinius gebėjimus				
Gebėjimą rašyti				
Atsakomybę už savo darbą				
Gebėjimą dirbti savarankiškai				
Mokinių mokymosi motyvaciją				

18. Ar informacinių komunikacinių technologijų priemonių panaudojimas šiandien yra būtinas efektyviam ir kokybiškam mokymo(si) procesui užtikrinti?

- a) Taip;
- b) Ne.

Pakomentuokite.....
.....
.....

19. Kas Jus skatina naudotis IKT anglų kalbos pamokose?

- a) Mokyklos vadovai;
- b) Vykdomi metodinių darbų konkursai;
- c) Dalyvavimas švietimo programose;
- d) Mokiniai;
- e) Asmeninės nuostatos.
- f) Kita.....

Dar kartą dėkojame už bendradarbiavimą atliekant tyrimą!!!